

Žďárské

noviny

červen / 2023
XXX

ENVIRO 777 783 012
EKOANALYTIKA s.r.o.

SLUŽBY pro MĚSTA, OBCE

realizace zdrojů podzemních vod
vodovody - výstavba/ rekonstrukce/ servis
kanalizace - výstavba/ rekonstrukce/ servis
zpracování hlášení provozovatelů VaK
monitoring kvality pitných vod
monitoring vypouštěných odpadních vod
odborné geologické průzkumy, posudky
dotační poradenství

www.enviroeko.cz

PATROL®

- poplachové zabezpečovací systémy
- elektrické požární systémy
- kamerové systémy
- komunikační datové sítě
- projekce, montáž, servis a revize

INFO LINE 602 56 56 56

www.patrol.cz

ALARM SYSTEM

Dnes přinášíme

- První školní ulici je Švermova od 1. 6. (str. 2)
- Žďár zavádí jednosměrky (str. 4)
- Žďárská lékařská pohotovost končí k 1. 7. (str. 4)
- Egyptologická výstava na Tvrzi - velká reportáž (str. 13, 14)
- Prezidenti: Ludvík Svoboda - pátý díl seriálu ŽN (str. 22, 23)
- S přílohami Aktivní a kulturní léto a Sociální služby na Vysočině. -lko-

TUTANCHAMONOVA hrobka a staroegyptské hieroglyfy. Silné téma, které přilákalo na Tvrz spoustu příznivců historie.
Více snímků v naší fotogalerii www.jihlavske-listy.cz/zn
Foto: Lenka Kopčáková

Vítejte v Údolí králů na žďárské Tvrzi

Ojedinelá výstava s nádechem starověku začala v Regionálním muzeu na Tvrzi přesně na Mezinárodní den muzeí, ve čtvrtek 18. května. Nese název Kouzlo objevování: Od hieroglyfů k Tutanchamoni.

Výstavou při vernisáži provedly zástupkyně Českého egyptologického ústavu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Ředitelka Renata Landgráfová a její kolegyně Veronika Dulíková okouřenily vyprávění o vlastní zážitky a zajímavosti z archeologických nálezů.

Jak ředitelka připomněla, výstava vznikla k loňským výročím 200

let od rozluštění egyptských hieroglyfů a 100 let od objevení Tutanchamonovy hrobky (TH).

„Výstava je oslavou vytrvalosti a síly lidské mysli.

Jak objevitel hrobky Howard Carter, tak Jeane-François Champollion, rozluštitel egyptských hieroglyfů, byli muži s obrovskou vizí, kteří museli překonávat obrovské překážky. Champollion byl závislý na podpoře svého bratra Jacques-Josepha a Carter na podpoře sponzora lorda Carnarvona.

Kvůli velké účasti na vernisáži byli návštěvníci rozděleni do skupin. Na třetím místě muzejník Stanislav Mikule nad maketou mumie

faraóna zasvěcoval posluchače do tajů mumifikace. Díky tabulkám s abecedou hieroglyfů si lidé zkusili staroegyptsky podepsat.

Muzejní noc: život ve starém Egyptě

Ve stejném staroegyptském duchu se bude v pátek 9. června ubírat letošní již 13. Muzejní noc v Regionálním muzeu.

Na Tvrzi, ve dvorku Moučkova domu i v okolí kostela sv. Prokopa najdeme až do půlnoci osm poučných i zábavných zastavení.

Se životem starých Egyptanů nás seznámí nejen žďárští historici a

průvodci, ale i pracovníci Českého egyptologického ústavu nebo antropologové Hrdličkova muzea člověka.

Každý návštěvník obdrží v informačním koutku před Tvrzí mapku, která jej jednotlivými zastaveními provede.

Seznámíme se třeba i s módou a líčením, náboženstvím, písmem či kalendářem starých Egyptanů. Další zastavení bude věnováno mumifikaci a nahlédneme pod ruce antropologů, kteří přijedou se zajímavými ukázkami.

Program: 18.00 Arabeska (polské dívčí trio); 19.00 zahájení Muzejní noci; 20.00 koncert Čankišou. -lko-

**SAMOZABARVOVACÍ
BRÝLE ColorMatic3**

NOVÁ TECHNOLOGIE

o 30%

vylepšená aktivace a rychlost

OPTIK
LÁLAJ

WWW.OPTIKLALAJ.CZ

FIRMA ROKU 2022
KRAJE VYSOČINA

VODASERVIS

BAZÉNOVÁ CHEMIE
ČERPACÍ TECHNIKA

Jamská 2362/53
591 01 Žďár nad Sázavou
www.vodaservis.cz

VP radon
měření a vyhodnocení radonu

Měření radonu
v půdě a místnostech

Květná 1030/13
Žďár nad Sázavou

tel./fax: 566 628 232
mobil: 603 486 822
e-mail: vp-radon@vp-radon.cz
www.vp-radon.cz

Z01-vprM

WinFAS
EKONOMICKÝ SOFTWARE

software
pro velké i malé
společnosti

www.winfas.cz

Žďár v červnu zavedl první školní ulici

Městem nyní rezonuje velké téma. Od 1. června radnice zavedla vůbec první školní ulici v historii Žďáru n. S. Jejím cílem je bezpečný pohyb školáků. Do prázdnin tu běží zkušební provoz.

■ Lenka Kopčáková

Ulice Švermova je od 1. června vůbec první žďárskou školní ulicí.

Adresu tu má základní škola s 804 žáky, známá pod dřívějším označením 4. ZŠ. Se zavedením školní ulice souvisejí i nastalá dopravní opatření. Další v hledáčku dopravních inženýrů je ulice Komenského, která je sídlem rovnou dvou základních škol, ale zdejší dopravní situace je mnohem složitější.

S projektem zavádění školních ulic pracuje město v rámci Generelu dopravy. Cílem je zklidnění a bezpečná cesta dětí do škol.

„Pro realizaci jsme si nejdříve vybrali 4. ZŠ, kde jsou podmínky pro zavedení konceptu nejvhodnější“, vysvětluje starosta města Martin Mrkos (Žďár-ŽM).

Od 1. června tedy v čase mezi 7.15 – 8.00 není možné do Švermovy ulice vjíždět kvůli zlepšení bezpečnosti dětí před školou.

„V ranních exponovaných hodinách tam doposud často docházelo k tomu,

že se mezi desítkami aut míhají školáci. Zvláště ti z prvního stupně mnohdy nejsou dostatečně dobře vidět. Navíc, děti přece jen nejsou ještě tak soustředěné a nedokáží odhadnout vzdálenosti a vzniká tu řada potenciálně rizikových kolizních situací,“ popisuje starosta důvody.

Zákaz vjezdu se týká všedních dní ve školním roce, tedy mimo víkendů, svátků a prázdnin. Z ulice je možné v inkriminovaný čas vyjíždět.

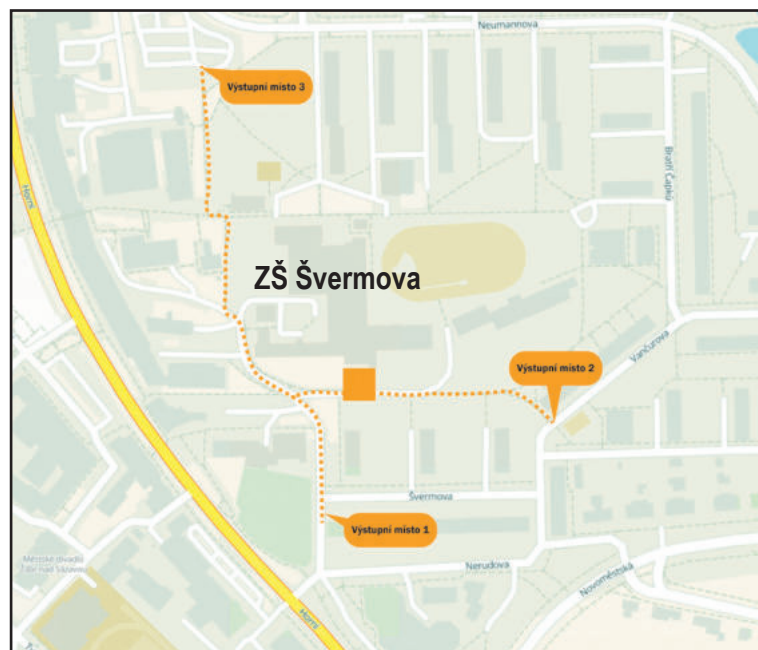
Podle nového dopravního řešení jsou v ulicích Vančurova a Švermova dvě místa na krátkodobé zastavení. Rodiče, co vozí děti do školy, je zde mohou vyložit. Třetí takové místo je na centrálním parkovišti. Ten kousek do školy děti dojdou.

„Měsíc červen je pro nás zkušební. Pak si fungování školní ulice vyhodnotíme, abychom pak do 1. září odladili případné nedostatky a využili čas pro zlepšení,“ uvádí starosta.

Dodává, že město o zavedení informovalo předem jak obyvatele Švermovy ulice, tak i podnikatele v místě. Zavedení školní ulice je levným řešením, nákladem města bylo jen zavedení dopravních značek.

Pokud se koncept první školní ulice osvědčí, město jej hodlá rozšířit i na lokalitu kolem dvou základních škol na Komenského ulici.

„Už jsme i tam situaci analyzovali, ale je komplikovanější. Musíme zohledňovat širší dopravní vztahy ulic

PLÁNEK výstupních míst v okolí školní ulice u ZŠ Švermova

Zdroj: město Žďár n. S.

v lokalitě. Hlavně výjezd na Brodskou z postranních ulic od horní Okružní,“ vysvětluje Martin Mrkos. Zde tedy

konceptu školní ulice budou muset předcházet i jiná dopravní opatření v širším kontextu lokality.

Cílem je, aby žáci chodili pěšky a bezpečně

S nastavením systému školních ulic pomáhal Žďáru dopravní konzultant a respektovaný odborník na mobilitu Daniel Šesták z inženýrské společnosti Mott MacDonald. Má k tomu zkušenosti z ČR i ze zahraničí.

„Chceme vyjít z bludného kruhu, který začíná kumulací a nebezpečným otáčením aut před školou,“ poukazuje s tím, že dítě, které jde pěšky, se před školou ocitá v poměrně nebezpečné situaci.

A tyto obavy mnohdy rodiče vedou k tomu, že i děti, které byly dříve zvyklé chodit samy, nyní rodiče raději vozí.

„Naším cílem je vytvořit bezpečný, přehledný a přívětivý prostor u školy. Pak doufáme, se sníží obava rodičů a s větší jistotou pošlou ráno své dítě do školy pěšky,“ říká dopravní expert.

Výstupní místa jsou pro případy, že rodiče chtějí i nadále své dítě vozit. Pak alespoň posledních sto až dvě stě metrů dojdou děti pěšky a potkají se s kamarády už v bezpečném prostoru u školy.

Daniel Šesták připomíná, že když před dvěma lety s městem Žďár připravovali Generel dopravy, nabí-

Daniel Šesták

zelo se několik námětů, jak situaci řešit úplně jinak. Šlo o stavební úpravy – vybudování točen, parkovišť a přestavbu tak, aby se auta neotáčela couváním.

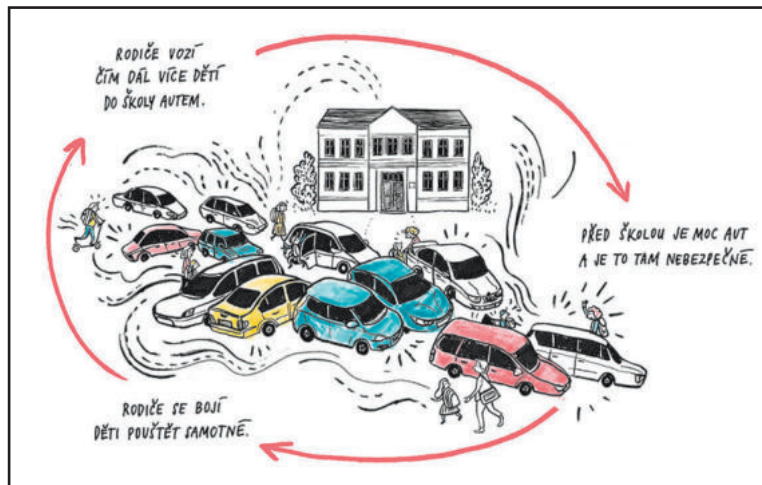
„Ale když jsme pak prošli důsledky, tak nám tato investice nepřišla vhodná. Zlepšili bychom dále podmínky pro příjezd a odjezd automobilové dopravy, ale vůbec bychom nepomohli školákům, kteří do školy chodí pěšky nebo se projedou na kole,“ vysvětluje.

Školní ulice u ZŠ Švermova je příkladem, jak tento levný koncept nahradí drahý mnohamilionový projekt přestavby celého prostoru.

„Vlastně můžeme vnímat čtyři směry, odkud rodiče s dětmi mohou ke škole směřovat. Díky výstupním místům se všichni nepotkají,“ dodává odborník.

-lko-

Školní ulice se osvědčují

RODIČŮM dobře známá situace.

Zdroj: peskymestem.cz

Školní ulice již řadu let úspěšně fungují v zahraničí, třeba v metropolitě jako Bolzano, Vídeň, Londýn či Vancouver. Skokanem v počtu školních ulic je Paříž, kde jich od roku 2020 vzniklo více než 114.

Školní ulice se pomalu dostávají i do českých měst. Dobrou zkušenost už mají některé ZŠ v Praze, Plzni ap. Na Vysočině si školní ulici vyzkoušela loni Třebíč v týdenním pilotním režimu.

Zajímavé informace o školních ulicích se dočtete na webu společnosti Pěšky městem: <https://peskymestem.cz/projekt/skolni-ulice/>.

Je potvrzeno, že kde byly školní ulice zavedeny, dvě třetiny rodičů a dětí je hodnotí kladně.

Zde je několik zásadních informací z tohoto zdroje:

■ Co je to školní ulice?

Úprava dopravního režimu v bezprostředním okolí škol a školek, která spočívá v dočasném zákazu vjezdu motorovým vozidlům v době ranní špičky, nejčastěji na jednu hodinu před začátkem vyučování. Úprava je provedena dopravním značením a doplněna mobilními zábranami, např. v podobě dopravních kuželů.

■ Čeho chce školní ulice dosáhnout?

Zajistit bezpečnější příchod dětí do školy a klidnější okolí, inspirovat rodiče a děti, jak bezpečně dorazit do školy bez využití automobilu. Také podpořit samostatnost dětí a pomoci jim osvojit si kompetence, jak se pohybovat v dopravním provozu. Podporovat zdravější ovzduší v blízkosti školy.

-lko-

Zubaři o víkendech

- 3. 6. MUDr. Šejnohová Olga, Studentská 4, Žďár 1 (566 690 125)
- 4. 6. MUDr. Milada Trojáková, Zahradní 580, Bystrice n/P. (566 688 231)
- 10. 6. MUDr. Eva Vorlíčková, Studentská 4, Žďár 1 (566 690 138)
- 11. 6. MUDr. Kateřina Škorpíková, Studentská 7 (566 690 123)
- 17. 6. MUDr. Marwan Zrieka, Tyršova 223, V. Bíteš (566 533 129)
- 18. 6. IB Dent s.r.o., Závíškova 151/1, Vel.Mež. (770 623 262)
- 24. 6. MDDr. Petr Novotný, Poliklinika ŽDAS a. s., Strojírenská 6 (566 643 012)
- 25. 6. MUDr. Petr Foltan, Herálec 81 (774 900 858)

Ordinační doba: 9.00-12.00, aktuální LPS sledujte na www.nnm.cz.

Zelený internet všechny rychlosti za 295 Kč / měsíčně

- ✓ prémiová péče
- ✓ bez závazku
- ✓ Nordic TV na 3 měsíce zdarma

Garance
ceny na
1 ROK

Akce platí pro nové zákazníky při objednávce do 31. 8. 2023.

Nordic telecom

800 80 70 60
nordictelecom.cz

BESIP: Dítě jako účastník silničního provozu

Se žďárskou radnicí spolupracuje koordinátorka BESIPu Kraje Vysočina Veronika Vošická Buráňová.

Odbornice na bezpečnost silničního provozu připomíná, že dítě je obecně nejzranitelnějším účastníkem silničního provozu.

„Je nejmenší, nejlehčí, dost často se chová zbrkle. Dítě ve věku od 5 do 8 let má stále ještě poměrně velký problém vůbec domýšlet následky svého jednání. Jedná více pudově a nejdřív jedná a pak teprve přemýšlí, co by se mohlo stát,“ popisuje zkušenosti.

Podle jejích slov se problém váže i k rozvoji oblíbenosti vozidel kategorie SUV, kdy v této souvislosti BESIP evidujeme poměrně zvýšené fatality následků. „To jednak z hlediska, že dítě se nachází tou nejzranitelnější částí přímo proti přední části vozidla v důsledku jeho výšky,“ poukazuje.

Nehody se stávají i s ohledem na výhled z vozidla a přehled o situaci před ním. „SUV jsou konstrukčně velká a když z pozadí nich vyběhne dítě, tak je ještě méně vidět než za klasickým osobním automobilem,“ dodává Vošická.

Zavedení školních ulic krajská koordinátorka BESIPu vítá.

„Žďár není jediné město, které se na mne obrací, že dochází k rizikovým až kolizním situacím, zejména před nástupem dětí do školky,“ uvádí. U škol se shlukují automobily a mezi kolonou popojíždějících aut nekontrolovatelně vybíhají děti.

VERONIKA
VOŠICKÁ BURÁŇOVÁ

Odbornice také míní, že rodiče by své děti měli více vést k pohybu. „Dokonce existuje studie, že když děti vystoupí z auta a rovnou přejdou do školy, tak jsou mnohem více unavené, než když alespoň pár metrů tráví na čerstvém vzduchu cestou do školy,“ říká Veronika Vošická.

Zvláště nyní před prázdninami koordinátorka BESIPu připomíná, že děti podle statistiky, jakožto účastníci silničního provozu, přichází k fatálním následkům nikoliv jako chodci nebo cyklisté, ale v 60 % jsou to spolucestující ve voze. Zbývajících 40 % připadá na ostatní účastníky.

„Jakákoliv ztráta dítěte v silničním provozu je pro nás nepřijatelná, je to jeden z nejtragičtějších scénářů dopravních nehod,“ poukazuje Veronika Vošická.

-lko-

To nejlepší maso z českých chovů
můžete zakoupit v prodejnách RYNEK.

místo plné chutí

www.maso-merin.cz

Žďáráček to v divadle rozparádil

Hlediště Městského divadla nabitě k prasknutí, plné přístavky i balkon a lidé stojící ve dveřích do sálu.

■ Lenka Kopčáková

Takový zájem byl v pátek 26. května o slavnostní koncert k padesátinám dětského pěveckého sboru Žďáráček.

V první části večera se prezentovali mladší členové sboru - Cvrčci a přípravka. Zpěváci a muzikanti podávali obdivuhodné výkony.

Ve druhé části zpíval koncertní sbor Žďáráček a ředitelka ZUŠ Dana Foralová slavnost vtupně moderovala, takže v sále i na pódiu propukali v smích. Došlo na připomenutí starých časů, zážitků při koncertních turné, přizvání původních sbormistrů i vzpomínky na bývalé muzikanty.

Dana Foralová se v dirigování střídala s kolegou Pavlem Schmidtem, za klavírem bravurně hrála Nonna Piňosová, která doprovází Žďáráček už roky.

Velkým zážitkem pro pamětníky byla závěrečná část koncertu, kdy Žďáráček pozval na pódium bývalé členy. Najednou tu stál osmdesátihlavý sbor – a to znělo!

Obzvlášť při písni Hallelujah (Mesiáš) a nebo písni Va pensiero

SPOLEČNÝ koncert Žďáráčku s bývalými členy. Celkem 80 hlasů. Snímek zabírá jen polovinu účinkujících.

Foto: Lenka Kopčáková (více Fotogalerie na webu)

sboru Židů z opery Nabucco. Tu si se Žďáráčkem zazpíval jeho bývalý člen a dnes přední barytonista Jakub Pustina. I zde sbor potvrdil kvalitu a lidem v sále lezl mráz po zádech.

Při ukázce jazzového období Žďáráčku se pomyslné taktovky ujala Petra Procházková-Kynclová a Koň-

ské boogie rozvlnilo pódium i sál.

Zakladatel Žďáráčku, dnes 88letý Jiří Libra, si také zadirigoval několik původních skladeb. I jeho oblíbenou písničku o mamince. Má název Skřivánek zpívá, a jak sbormistr zavzpomínal pro ŽN, byla to vůbec první skladba, s níž Žďáráček před půlsto-

letím vystoupil na tehdejší oslavě MDŽ.

Diváci v sále i současní a bývalí členové Žďáráčku odcházeli plni dojmů, někteří se ještě zastavovali u historických fotek ve foyer a radostně se usmívali, když se poznali. Krásná akce.

Od prázdnin končí lékařská pohotovost

Lékařská pohotovostní služba na žďárské poliklinice k 1. červenci 2023 končí. To po 38 letech. Rozhodla o tom rada města, která pokládá pohotovost bez odborného zázemí nemocnice za přežitou službu.

■ Lenka Kopčáková

Jak vysvětluje místostarosta pro zdravotnictví a sociální věci Rostislav Dvořák (KDU-ČSL), „poskytovaná služba LPS již neodpovídá současným parametrům a standardům lékařské péče 21. století. To jsou také hlavní důvody k rozhodnutí o jejím ukončení ve Žďáře.

Město předtím svůj záměr široce konzultovalo, také s ředitelkou novoměstské nemocnice, kam stejně lékař sloužící na žďárské pohotovosti

vážnější pacienty posílal.

Od roku 2013 je Krajem LPS zajišťována v rámci oddělení urgentního příjmu v novoměstské nemocnici. Je špičkově vybaveným pracovištěm a k dispozici má veškeré zázemí a přístrojové vybavení nemocnice, které dnes lékaři vyžadují.

To žďárská LPS nikdy mít nebude. I z toho důvodu procházela v posledních 15 letech postupným útlumem a transformací.

Rada města o zrušení LPS ve Žďáře rozhodla již 24. dubna a uložila ředitelce p. o. Poliklinika Iloně Komínkové učinit potřebné kroky vedoucí ke zrušení Lékařské pohotovostní služby na poliklinice k 1. 7. 2023.

Při rozhodování podle místostarosty Dvořáka brala rada v potaz i události na centrální úrovni. „Máme informace, že ministr zdravotnictví

Vlastimil Válek deklaruje záměr ministerstva na převedení existujících LPS pod urgency v nemocnicích.

Tento model bude preferován od 1. 1. 2024. navíc bude podpořen bonifikací od zdravotních pojišťoven,“ říká místostarosta s tím, že dalším připravovaným krokem bude LPS převést z kraje přímo na zdravotní pojišťovny.

Město se v rozhodování řídilo i výkazy prostupnosti lékařské pohotovosti od roku 2016. Až do roku 2020 lékaři monitorovali čísla ošetřených pacientů v jednotlivých měsících fyzicky, v poradenství po telefonu a vyslání pacientů k ošetření nebo vyšetření do zhruba 10 km vzdálené nemocnice.

„To se dnes děje v mnoha případech, právě proto, že na žďárské LPS není odpovídající odborné zajištění k vyšetření. Nemá smysl udržovat fungování něčeho, co neodpovídá zdravotnickým standardům roku 2023,“ komentuje starosta Martin Mrkos (Žďár-ŽM).

Historie Lékařské pohotovostní služby

Lékařskou pohotovost sloužila-li lékaři ještě na starém zdravotním středisku pod sokolovnou.

S otevřením novostavby tehdejšího Domu zdraví v roce 1985 vznikla Lékařská služba první pomoci (LSPP).

V roce 1996 byla rozhodnutím zastupitelstva města zřízena organizace Poliklinika Žďár n. S. a pod ni přešla LSPP. Tehdy byla tato služba vykonávána nepřetržitě 24 hodin denně a spadala do ní i LSPP dětské

pohotovosti.

V roce 2008 schválilo zastupitelstvo Kraje Vysočina zajištění Lékařské pohotovostní služby (LPS) vždy po jednom středisku v každém okrese. V našem případě to byla Nemocnice Nové Město na Moravě (ve správě kraje).

Na výrok kraje tehdy reagovala žďárská rada města usnesením, že Žďár jako bývalé okresní město nemá na svém území nemocnici a na poliklinice bude od 1. 1. 2008 držena LPS dál.

Poliklinika je chápána jako malá žďárská nemocnice dodnes. LPS je ze strany města zajišťována nad rámec garantované péče kraje. S velkou podporou města bylo „na revanš“ zřízeno i pracoviště Rychlé záchranné služby v suterénu městské polikliniky. Předtím záchranky vyjížděly z hasičské stanice na Jamské.

Ve stejném roce 2008 však došlo i k omezení ordinační doby LPS. Noční pohotovostní služba a dětská pohotovostní služba byly úplně zrušeny. Ve všední den byla LPS od 17 do 21 hodin, o víkendech a svátcích od 8 do 21 hodin.

K dalšímu omezení došlo od 1. 7. 2016, kdy byla zrušena LPS ve všední dny a zůstaly pouze víkendy a svátky.

Finance:

V začátcích, kdy se služba ještě nazývala LSPP, do ní město vkládalo ročně dotaci 1.600.000 Kč. Současný příspěvek činí 1.000.060 Kč. Za ošetření na Lékařské pohotovostní službě uhradí pacient poplatek 90 Kč.

V červnu spustí čtyři nové jednosměrky

V první polovině června mají být instalovány značky jednosměrného provozu v ulicích Hálkova, Drdlova, v části ul. Okružní-horní a také v ulici Švermova, v souvislosti se zavedením tzv. školní ulice. Jsou jedním z opatření Generelu dopravy.

„Důvodem jednosměrek je zlepšení organizace dopravy, jejího zklidnění a zvýšení bezpečnosti,“ informuje starosta města Martin Mrkos (Žďár-ŽM) s vysvětlením, že mnohdy tyto ulice na obousměrný provoz – hlavně kvůli parkování vozů po stranách – nejsou kapacitně uzpůsobeny.

„Takže my opatřením jednosměrek zlegalizujeme parkovací místa, popř. vytvoříme nová. A zejména se v místě zpřehlední doprava,“ dodává starosta.

Na téma jednosměrek již radnice v předjaří zorganizovala setkání s veřejností. Dopravní odborníci představili záměr jednosměrných ulic a vyslechli náměty, stížnosti i obavy obyvatel dotčených lokalit.

-lko-

SBD ZELENÁ HORA informuje

Informace o konání shromáždění delegátů

Shromáždění delegátů ZELENÁ HORA, stavební bytové družstvo Žďár nad Sázavou, se bude konat dne 15. června 2023 v jídelně FIT, Horní 1692/32, Žďár nad Sázavou.

V rámci hlavních bodů programu jednání bude navrženo schválení účetní závěrky za rok 2022, podána informace o plnění „Hlavních úkolů pro volební období 2022-2026“ k 31. 12. 2022 a předložen je i návrh na projednání a schválení směrnice, týkající se nájemného a vyúčtování služeb spojených s užíváním družstevních bytů. Ke všem těmto hlavním bodům jednání byly zpracovány písemné materiály, které budou delegátům zaslány spolu

s pozvánkou na toto zasedání.

Hospodaření družstva bylo v roce 2022 ovlivněno energetickou krizí a růstem inflace, přesto jej můžeme hodnotit kladně, když skončilo ziskem ve výši 934,5 tis. Kč. Pozitivně se na tomto výsledku podílelo jednak navýšení finančních výnosů díky růstu úrokových sazeb a současně i snížení nákladů proti rozpočtu na rok 2022. K udržení nákladů na nižší úrovni přispělo i to, že družstvo mělo uzavřené smlouvy na dodávky plynu a elektrické energie z předchozích let, ve kterých byly tyto ceny fixovány i pro rok 2022. Podrobně jsou výsledky uvedeny ve „Výroční zprávě o hospodaření v roce 2022“.

Na programu je rovněž vystoupení předsedy kontrolní komise, ve kterém bude informovat přítomné delegáty o činnosti komise a zjištěných závěrech z prováděných kontrol s tím, že nebyly při kontrolní činnosti zjištěny žádné zásadní nedostatky v práci družstva a jeho zaměstnanců.

Ve svém vystoupení předseda představenstva seznámí přítomné s činností představenstva od shromáždění delegátů konaného 16. 6. 2022 a podá i informaci o vývoji hospodaření v roce 2022. Bude informovat i o průběžném plnění „Hlavních úkolů pro volební období 2012-2026“ ke konci roku 2022. Písemné podklady k

těmto informacím jsou uvedeny ve „Výroční zprávě o hospodaření za rok 2022“. Dále podá výklad k předloženému návrhu na schválení směrnice, týkající se nájemného a vyúčtování služeb, která reaguje na novelu zákona č. 67/2013 Sb., o službách.

Všechny písemné materiály předložené k projednání na shromáždění delegátů budou v plném rozsahu zveřejněny ještě před zasedáním shromáždění delegátů na webových stránkách družstva (www.sbdzh.cz). Zveřejněn zde bude i zápis a přijaté usnesení z tohoto jednání shromáždění delegátů.

Ing. Zdeněk Štursa,
předseda představenstva

Novela směrnice o vyúčtování služeb v rámci ZELENÁ HORA, stavební bytové družstvo

Shromáždění delegátů předkládá představenstvo družstva k projednání a schválení Směrnici č. 141/2023 o nájemném z družstevních bytů a o úhradách nákladů plnění spojených a souvisejících s jejich užíváním, která zcela nahradí Směrnici č. 102/2011 o nájemném družstevních bytů pořízených v družstevní bytové výstavbě a úhradách za plnění poskytovanou s užíváním těchto bytů. Tato změna směrnice vychází z vyhlášky č. 376/2021 Sb., která se mění vyhláška č. 269/2015 Sb., o rozúčtování nákladů na vytápění a společnou přípravu teplé vody pro dům, a ze zákona č. 424/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 67/2013 Sb., zákon o službách. Obě tyto novely vychází z požadavku na přizpůsobení se legislativy České republiky směrnici Evropské unie v oblasti energetické účinnosti.

Obecně lze konstatovat, že výše uvedené novelizované právní předpisy upravují především tyto oblasti vyúčtování:

- upravují způsob rozdělení nákladů na základní a spotřební složku (v zúčtovacím období se provede pouze jednou),
- určují postup při neumožnění instalace nebo odečtu nebo neoprávněného ovlivnění

stanovených měřidel příjemcem služeb,

- upravují postup v zúčtovací jednotce s vlastním zdrojem tepla nebo s vlastní předávací stanicí v případech, kdy není možné určit odděleně náklady na teplo na vytápění a náklady na teplo spotřebované na poskytování teplé vody,
- rozšiřují okruh náležitostí, které poskytovatel služeb poskytne příjemci služeb ve vyúčtování (např. informace o skladbě zdrojů energie, popis jednotlivých daní, v grafické podobě srovnání spotřeby tepla za stejné období předchozího roku atd.).
- upravují povinnost informování o zjištěných spotřebách tepla anebo společně připravované teplé vody za období kalendářního měsíce v případě instalace dálkově odečitatelných měřidel,
- definují dálkově odečitatelné měřidlo, kterým je měřidlo umožňující odečet bez nutnosti vstupu do bytů na vzdálenost větší než 250 m s výjimkou měřidla instalovaného před 1. 1. 2022 a neumožňující dálkový odečet minimálně v měsíčním intervalu (prokazuje se technickou dokumentací měřidla),
- určují postup při neu-

možnění instalace nebo odečtu nebo neoprávněného ovlivnění stanovených měřidel příjemcem služeb.

Předložený návrh směrnice družstva podrobně v jednotlivých částech upravuje text tak, aby odpovídal pojmům a pravidlům vycházejícím z novelizované legislativy. Nově jsou zejména v čl. 2 definovány základní pojmy jako např. poskytovatel služeb, příjemce služeb, zúčtovací období, náklady na služby, rozúčtování, vyúčtování apod. Nově je zde definován i pojem byt nebo dům. V čl. 3 je definován pojem nájemné a jeho obsah, způsob jeho stanovení a stanovení výše záloh jakož i rozúčtování na jednotlivé byty. V této části nedochází k zásadním změnám směrnice proti dosavadnímu stavu.

Další články 4, 5 a 6 se zabývají problematikou rozsahu služeb, způsobu stanovení výše záloh a jejich případné změny jakož i vlastním rozúčtováním nákladů na služby a splatností záloh nájemného a na úhrady služeb. Rovněž zde nedochází k podstatným změnám.

Novela legislativy se však nejvíce dotýká čl. 7, který upravuje vyúčtování služeb a ostatní práva a povinnosti a případné sankce, rovněž zákonnou domněnku správnosti vyúčtování. Důležitou

novinkou uvedenou v odstavci 1) je především to, že splatnost případného nedoplatku z vyúčtování nemohou ovlivnit takové vady ve vyúčtování, které nemají vliv na vypočtenou výši nedoplatku. V odstavci 5) je pak v souladu s novou legislativou upravena povinnost poskytování měsíčních informací spotřebitelům o spotřebě tepla. K zajištění plnění této povinnosti bude třeba doplnit do domů technické zařízení, které bude průběžně předávat informace o náměrech měřidel v jednotlivých bytech. Tyto pak budou poskytovatelem služby měsíčně vyhodnoceny a po zpracování obdrží příjemce služeb v elektronické podobě přehled o svých spotřebách.

Úplné znění návrhu směrnice shora obdrží v písemné podobě delegáti spolu s pozvánkou na shromáždění delegátů a rovněž bude zveřejněno na stránkách družstva www.sbdzh.cz. Pokud jde o společenství vlastníků i ta musí svá pravidla pro vyúčtování služeb přizpůsobit nové legislativě. Proto pro ně družstvo coby správce zpracuje obdobnou novelu směrnice a předloží ji k projednání a schválení na podzimním zasedání společenství vlastníků.

Ing. Zdeněk Štursa,
předseda představenstva

Na Zelenou horu se vrátili beránci

Atmosféru Zelené hory na území pod poutním kostelem sv. Jana Nepomuckého opět na léto ozvláštnilo stádo beránků.

■ Lenka Kopčáková

Ovce se na Zelené hoře vlastně pásly již v době, kdy barokní kostel zářil novotou. Dokáží totiž efektivně udržovat příkrou stráň.

Asi od poloviny 19. století byla Zelená hora zalesněna a k vymýcení lesa došlo v roce 2007.

Dnes je žďárská památka UNESCO viditelná již z dálky a obepínají ji stezky pro pěší. Avšak bývalé lesní houští má tendenci neustále prorážet. Navíc se tu před lety uchytila agresivní třtina křovištní.

Jak se ukázalo, s invazivními druhy si umí dobře poradit právě beránci. Pasou se tu každé léto již od roku 2020. Zelená hora začíná nabírat svůj původní charakter, v trávě prorůstají dávno ztracené luční květy.

Kopce pod Zelenou horou je městský pozemek a cílem radnice bylo zlepšit kvalitu travních porostů. V tom Žďár od roku 2020 spolupracuje s krajináři Jihočeské univerzity a místním farmářem Milanem Daďourkem. Jeho stádo zde – jak on říká, odvádí svoji práci dobře a s chutí. Semenače bříz, bezů, ostružinů i agresivní třtiny pomalu mizí.

LETOŠNÍ vypouštění beránků na Zelené hoře.

STÁDO si hned pochutnávalo na šťavnaté trávě.

Foto: Lenka Kopčáková

Svoji práci odvádějí dobře a s chutí

A proč beránci a ne ovečky? Na to farmář vysvětluje, že je to kvůli pietě sousedního hřbitova a smuteční síně. Bahnice mají na léto jehňata a kontakt matky s mláďaty je hodně hlasitý.

To bylo ostatně slyšet při nájezdu beránků až ze tři kilometry vzdálené farmy v obci Počátky.

Od poloviny května až do podzimu bude Zelená hora působištěm více

než dvacetihlavého stáda beranů. To se každoročně vrací na severovýchodní část kopce, kde spásá plochu o rozloze necelých 2,5 hektaru.

„Je tu náročný terén a zpočátku jsme mysleli, že to beránci nezvládnou. Ale i ti těžší braši, kteří mají metrák, vylezou do svahu a pasou se ve sklonu, kde by měl člověk problémy se udržet,“ usmívá se farmář.

Asi půlhektarová část v rovnějším úseku se bude i letos sít na seno a pomocí křovinořezů se pak v beraním území budou dočišťovat místa, která přezývkavci nezvládli, a nebo jim prostě nezachutnala.

Podle slov starosty Martina Mrkose (Žďár-ŽM) bude Jihočeská univerzita vyhodnocovat stav louky až v příštím roce. „Krajináři si „v roce nula“ udělali základní monitoring. Ke zjištění, jak se rostlinné společenství pastvou změnilo, je potřebný horizont pěti let,“ vysvětluje Mrkos a je sám zvědav na botanické vyhodnocení. „Nejsem biolog a naslouchám odborníkům, kteří tomu rozumí, ale již nyní viditelně nastal posun v kvalitě porostu,“ vítá starosta.

Veřejnost a návštěvníci památky UNESCO podle jeho slov přítomnost beránků na kopci vítají. Dotváří

romantický reliéf místa.

Město Žďár má s farmářem uzavřenou smlouvu na dobu neurčitou a za sezónu pasení mu vyplácí 67 tisíc korun.

Na Zelené hoře se pase plemeno ovce Romney, vyšlechtěné v hrabství Kent v jihovýchodní Anglii. Dnes je nejvíce rozšířeno na Novém Zélandě.

Jak Milan Daďourek informuje, je to jedno z nejstarších plemen na světě, odolné v pohybu ve vlhkém prostředí. V Anglii tyto ovce původně spásaly příbřežní slaniskové bažiny. Mají k tomu na nohou hodně kvalitní paznehty.

„V našich podmínkách toto plemeno žije podobně jako divoké zvíře, tedy bez velkého přikrmování, péče a přístřešku. Pokud má problém s klimatem, tak to není za mrazů a deště, ale v letním horku. To se pak ovce celý den schovávají a na pastvu vyrazí jen v noci,“ vysvětluje farmář. U nohy mu sedí border kolie a očima visí na svém pánovi, s radostí prohání stádo. Jak vidno, tak i berani reagují na ovčáka a povely jeho rukou.

Soužití beránků s veřejností je podle dosavadních zkušeností Milana Daďourka dobré. Lidé prý až na výjimky chápou, že přikrmování pečivem ap. jim nedělá dobře.

Až si povahově flegmatictí berani na Zelené hoře zvyknou, nebudou mít tendence utíkat, když se k nim přiblíží třeba děti.

„Nepříjemné ovšem je, když lidé nechají své psy běhat na volno. I když je pes vychovaný, pro berany je to stres. Psa totiž vnímají jako predátora,“ poukazuje Daďourek.

Z kraje léta se bude stádo na své severovýchodní straně kopce pohybovat volně. Jejich prostor vyznačují pásové přechody, které jsou beránci zvyklí respektovat.

„Je to tak trochu „safari“, lidé se dostanou poměrně blízko, byť si beránci udržují odstup,“ říká farmář. Později stádo stáhne elektrickým drátem pod cestu, takže lidé budou moci beránky sledovat z nadhledu.

Kam vyrazit

■ 2. 6. NOC KOSTELŮ:

(16.45-23.00) ŘK farnosti Žďár 1 a Žďár 2 Zámek - kultura, historie, koncerty, přednášky restaurátora ap., pořady pro děti, komentované prohlídky po žďárských kostelích, vyhlídky z věží na večerní a noční Žďár.

(17-23) Církev čs. husitská, Kopečná 13 - Hry pro děti, animovaný film, hudba (varhany i písně z Taizé).

■ 2. 6. 15.00 za Domem kultury POHYBEM K NADĚJI 2023 - nezávodní sportovní akce se sbírkou na podporu onkologických oborů.

■ 3. 6. (9-11) farní zahrada u sv. Prokopa MISIJNÍ DOPOLEDNE PRO RODIČE S DĚTMI

■ 3. 6. 9.30 ovál u zimního stadionu MINI ŽĎÁRSKÁ LIGA - cyklistika (kategorie I. 3 - 5 let, II. 6 - 8 let, III. 9 - 11 let).

■ 4. 6. (10-16) NEDELNÍ BRUNCH

NA FARČATECH - druhý ročník parkového povalování, piknikování a dobrot.

■ 4. 6. ZUŠ OPEN - žďárská verze koncertů a vystoupení v rámci celostátního festivalu: (13-15) park Farská humna; 16.00 zámecká terasa; (18-19.30) Zelená hora.

■ CONCENTUS MORAVIAE - tradiční festival hudby. 5. 6. (19.30-21) kostel sv. Prokopa Anton Neumann: Missa solemnitas; 14. 6. (19.30-21) bazilika Zámek Benjamin Alard - varhany

■ 6., 8., 13., 20., 22., 27., 29. 6. (9-10) Senior Point Knihovna KOORDINAČNÍ CVIČENÍ PRO SENIORY - jednoduché a zdravé cviky s lektorkou

■ 6. 6. 10 h. Family Point, poliklinika FRANCIE, HOLANDSKO, BELGIE NA KOLECH - přednáška.

■ 7. 6. (9-17) Knihovna ALZHEIMER PORADNA VYSOČINA - jak na péči o nemocné (konzultace

objednejte).

■ 7. 6. 16.15 hřiště v Najdeku (Hamry n/S.) BĚH ŽDÁRÁK - OKOLO PEPERKU

■ 8. 6. (18-19.30) kostel sv. Prokopa SLAVNOST TĚLA A KRVE PÁNĚ - mše svatá s eucharistickým průvodem ke sloupu Nejsvětější Trojice na náměstí.

■ 9. 6. (17-22) zámecká terasa VYHLÁŠENÍ DO PRÁCE NA KOLE - nejlepší sportovci a týmy oblíbené květnové výzvy.

■ 10. 6. (8-16) nám. Republiky ŽĎÁRSKÁ OSMIČKA - sraz historických vozidel v režii žďárského KHV (v 11 start vyjízdky, návrat do 15.30)

■ 10. a 11. 6. (10-18) Zámek Žďár ZAHRADY VYPRÁVĚJÍ - zahrady Kinských s bohatým doprovodným programem.

■ 14. 6. 16 h. atletický ovál u 2. ZŠ ŽĎÁRSKÁ MÍLE - 2. ročník běžeckého závodu (žáci, junioři a dospělí)

■ 15. 6. (10-11) knihovna KNIHÁNEK ANEB NEPLECHY MEZI ŘÁDKY - setkání rodičů s dětmi do 3 let v rámci projektu S knížkou do života (nutná rezervace).

■ 15. 6. 17 h. Městské divadlo KONCERT TANEČNÍHO OBORU ZUŠ

■ 16. 6. (20-22) Zelená hora NIKO-DĚMOVANOC

■ 17. 6. 10 h. farní zahrada u sv. Prokopa LA FESTA - přehlídka křesťanských schol

■ 24. 6. (8-11.30) nám. Republiky ŽĎÁRSKÝ FARMÁŘSKÝ TRH - potraviny od lokálních výrobců.

■ 24. 6. (8-18) zámecká terasa MONUMENT Z KRABIC - happening, při němž vznikne stavba inspirovaná Santiniho dílem.

■ 27. 6. 17 h. kino Vysočina TALENT VYSOČINY - ocenění žáků a studentů z regionu. -lko-

Na Vysočinu se jezdí za poznáním a rekreací

Změnil se typický návštěvník Vysočiny během posledních let? Odkud nejčastěji přijíždí a platí stále, že Vysočinu milují nejvíce její krajané?

Tak to letos na jaře zkoumala krajská organizace Vysočina Tourism poté, co ve spolupráci s oblastními destinačními společnostmi zpracovala dotazníkové šetření z území celého Kraje Vysočina za loňský rok. Sešlo se na 940 dotazníků, které si vzali do práce odborníci na marketing a turistický ruch. A zde jsou výsledky.

Profil návštěvníka z roku 2022:

Typickému návštěvníkovi Vysočiny je od 35 do 39 let. Má střední nebo vyšší vzdělání.

Nejčastěji je přímo z Kraje Vysočina a z Jihomoravského kraje. Významné jsou také návštěvy z hlavního města Prahy a Středočeského kraje.

Turista cestuje na Vysočinu především za poznáním a rekreací. Navštěvuje kulturní, přírodní a technické památky, provozuje pěší turistiku,

cykloturistiku a zastaví se i za gastronomií.

Přijíždí většinou s partnerem či partnerkou, na druhém místě s rodinou a až na třetím s přáteli.

O Vysočině se dozvěděl z internetu, anebo díky rodině a přátelům. Významná část lidí se také na Vysočinu opakovaně vrací.

Výlet si turista organizuje sám a převážně se dopravuje automobilem. Na Vysočině buď není ubytovaný, anebo bydlí v hotelu či motelu se

třemi a více hvězdami. Za dobu svého pobytu plánuje utratit nejčastěji 1000 Kč až 2500 Kč.

Vysočinu oceňují návštěvníci za její bezpečnost a atraktivitu. Nejčastěji vidí problémy v dopravě, infrastruktuře a stavu silnic, také v orientačním a navigačním systému. Někdy pokulhávají i stravovací služby.

Naprostá většina návštěvníků by ovšem Vysočinu doporučila svým přátelům nebo kolegům. **-lko-**

Den Žďáru 2023 slibuje zážitky

Sobota 10. června

Tradiční městský festival s mottem Žďárci pro Žďáráky.

Připomíná povýšení Žďáru na město dne 11. června 1607. Program se bude odehrávat hlavně na Farských humnech a na Tvrzi.

Zde je přehled pořadů:

FARSKÁ HUMNA - HLAVNÍ PROGRAM

(10-22) pódium
10.00 Zahájení
10.15 Arabeska - pěvecké dívčí trio PL

11.20 Kamínek, Studánka, Bystřinka, Rozmarýnek, Horácká muzika

12.30 Předání ceny města (letos ji získal kantor a badatel František Mok-

rý, in memoriam - za zásluhy v oblasti kultury)

12.45 Poděkování Vladimíru V. Záleskému

13.00 Główny Zawór Jazzu - koncert polské kapely

13.45 Podpis partnerské smlouvy s polským městem Lešno

14.00 Główny Zawór Jazzu - koncert polské kapely

15.00 Knedlík - koncert

16.15 EXIT - koncert

18.00 The People - koncert

20.00 Poletíme? - koncert

NEZISKOVKY A KOUZLO OBJEVOVÁNÍ

(10-17) areál Farských humen

REGIONÁLNÍ MUZEUM

(10-17) Tvrz a okolí

Řemeslný jarmark; Kouzlo objevení: Od hieroglyfů k Tutanchamoni; 11.00 Africké bubny Djembe, ZŠ Komenského 6; 11.30 Bajky - Divadlo Studna; 13.00 Tradiční romské tance; 16.00 Syndibád - Divadlo Studna.

FARSKÁ ZAHRADE

(13-22) Festival vína

MODELOVÉ KRÁLOVSTVÍ

(10-17) suterén DK - Kolejiště s námětem Vysočiny.

OTEVŘENA VĚŽ KOSTELA SV. PROKOPA

(13-20) Prohlídky s průvodcem. **-lko-**

Tip na výlet

Tisíce lidí zamíří v sobotu 10. června na pelhřimovské Masarykovo náměstí. Hodinu před polednem tu začíná 33. ročník festivalu Pelhřimov – město rekordů 2023.

Rozhlasový Tobogan s Alešem Cibulkou na pódiu vystřídají očekávané rarity. Jde o největší akci svého druhu na evropském kontinentě, je přehlídkou nevídaných výkonů, nápaditosti či řemeslné zručnosti českých lidí i rekordmanů ze zahraničí.

Festival od r. 1991 pořádá Agentura Dobrý den Pelhřimov a řada rekordmanů je zapsána v České knize rekordů nebo v publikaci Guinnessovy světové rekordy.

Festival zakončí slavnostní Galavečer rekordů, na celý festival je vstup zdarma. **-lko-**

PODNIKOVÁ PRODEJNA

«KASTLE»

VÝPRODEJ

MIZUNO WAVE INSPIRE 17 1 490,- ~~3 990,-~~

OFFICIAL MIZUNO STORE

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ
U Pohledce 1347

SERVIS & PRODEJ JÍZDNÍCH KOL

«KASTLE»
FOR SKIERS SINCE 1924

NOVÉ MĚSTO NA MORAVĚ, U Pohledce 1347
prodejna@kaestle.com

mob.: +(420) 702 198 361 tel.: +(420) 566 654 356

LETNÍ OSVĚŽENÍ NA VODNÍM RÁJI

Potřebujete zažít pořádné osvěžení těla i mysli? Pokud se zrovna nacházíte na Vysočině nebo cestujete po D1, namířte si to do Vodního ráje Jihlava. Tento sportovně-relaxační areál je otevřený celoročně.

Kromě několika bazénů a vodních atrakcí nabízí i sportovní a wellness služby. Vodní ráj je svou kapacitou 2 400 míst ve venkovní a 240 míst v kryté části areálu už 22 let největší akvapark na Vysočině.

Areál Vodního ráje má dvě hlavní části. Krytá část je otevřená po celý rok a najdete v ní spoustu zábavních prvků.

Tím základním je velký rekreační bazén o rozloze 330 metrů čtverečních. V něm si můžete vyzkoušet řadu atrakcí, například podvodní vzduchovače, chrliče, vodní clonu, vodopády, podvodní osvětlení a oblíbenou divokou řeku, ve které vás unáší proud stále dokola.

Stěnové masážní trysky a perličková lůžka vás dokonale zrelaxují. Z hlavního bazénu je to jen pár kroků do venkovního vyhřívaného bazénu, ve kterém můžete relaxovat, i když venku třeba mrzne.

Asi největším lákadlem je krytý tobogán o délce 108 metrů. Nejmenší děti se mohou vydávat v dětském brouzdališti hned vedle velkého bazénu. Součástí krytého areálu Vodního ráje je také sauna, parní lázeň a solárium. Milovníci masáže si mohou vybrat hned z několika druhů.

V letním venkovním areálu najdete čtyři bazény s ohřívanou vodou- velký rekreační bazén s několika vodními atrakcemi, 25 metrů dlouhý plavecký bazén s pěti drahami, zábavný dětský bazén s vodním hradem a samozřejmě brouzdaliště pro koupání nejmenších dětí. Součástí venkovního areálu akvaparku je 9 000 metrů čtverečních travnaté plochy ke slunění a odpočinku.

A pokud se vám zrovna nechce do vody, můžete být s dětmi v dětském koutku, zkusit si zacvičit na fitness prvcích nebo si dát něco dobrého z nabídky občerstvení. V neposlední řadě je dobré zmínit, že ve venkovní části akvaparku je zajištěn bezbariérový přístup.

Vodní ráj Jihlava je zkrátka dobrá volba pro všechny příznivce rekreačního plavání, opalování u vody a rodinné zábavy. Provozovatelem Vodního ráje jsou Služby města Jihlavy. **Aktuální informace naleznete na www.vodniraj.cz**

ZAHAJUJEME

LETNÍ PROVOZ

24. 6.

od 10.00 hodin

**VODNÍ
RÁJ**
JIHLAVA

Psychoterapeutické okénko

Stres – přírodní droga

Ilustrační foto: pixabay.com

Stres se stal nedílnou součástí našich životů a málokdo mu odolá. Máme sklony neustále pracovat a workoholismus se stal jakýmsi trendem dnešní doby. Stres zachraňuje naši image a my si neumíme představit, že bychom byli bez něj.

Funguje v podstatě jako „přírodní droga“, díky níž se cítíme důležití a nepostradatelní. Většina lidí si pak nedokáže představit, že by ze svého seznamu úkolů některý vymazali. Ale právě potřeba neustále něco dělat a být aktivní může později vést k únavě nebo dokonce k syndromu vyhoření, proto je tak důležité dbát nejen na pravidelný odpočinek, ale především poslouchat své vlastní tělo, které je naprosto dokonalým systémem, který přesně ví, co potřebuje.

I když si některé věci neuvědomujeme, naše tělo i mozek zaznamenávají i nepatrné změny a hlásí je skrze naše pocity. Pokud se tedy necítíme v některé situaci komfortně nebo vnímáme neklid, může to znamenat, že už je toho na nás příliš a potřebujeme prostě změnu. Pokud náhle cítíme vztek, mohl se

někdo cizí příliš přiblížit do naší osobní zóny a narušit ji.

Jestliže ale máme nepříjemné pocity nepřetržitě v naší práci, pak je zapotřebí buďto dané podmínky ihned řešit, nebo odejít. Změnit totiž můžeme jen sami sebe, nikoliv myšlení nebo přístup druhých lidí.

Pokud zůstáváme dobrovolně v neustálém napětí a stres považujeme za běžnou součást života, je vidět, že jen málo posloucháme sami sebe. Jistě, důvody k tomu mohou být naprosto racionální, např. potřeba uživit rodinu, splatit hypotéku nebo získat lepší pracovní pozici, ale naše pocity nám vždy ukazují, zdali to přece jen nepřeháníme. Neustálé napětí navíc oslabuje imunitu a časem se vždy podepíše na našem zdraví, takže je dobré zůstat v klidu a najít si takový životní styl, který co nejlépe odpovídá našim schopnostem a bude nás i naplňovat.

Mnohem důležitější je totiž vnitřní klid a spokojený život, nežli neustálý běh...

Mgr. Lucie Poláková,
psychoterapeutka a astroločka

Letní cvičení začíná

Opět se můžeme těšit na letní podvečery při cvičení a tanci, nebo na rána při józe.

Sportovní vyžití zdarma pro všechny účastníky pořádá město v rámci projektu Aktivně pro Žďár. Aktivita začínají v prvním červnovém týdnu a potrvají téměř do konce prázdnin.

■ Tancování s Džamilou

6. 6. - 29. 8. (vždy úterý) v 18 h.

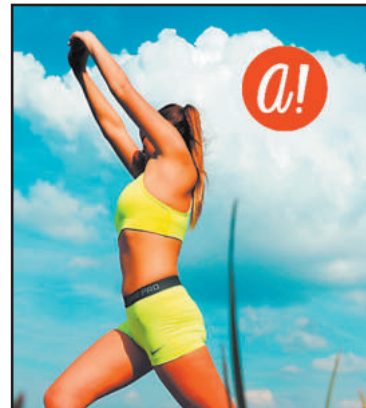
■ Cvičení se Zuzkou

7. 6. - 30. 8. (vždy středa) v 18 h.

■ Jóga s Idou, Janou a Radkou

3. 6. - 26. 8. (vždy sobota) v 8.30 h.

-lko-

Pohádkový hrad Ledec

Čertí brko, Anděl Páně 2, Šťastný smolař a Micimutr. To jsou známé vánoční pohádky. Věděli jste, že jejich scény se točily na hradu Ledec?

Dominantní gotický hrad na západu Havlíčkovobrodské stojí za letní výlet. Nad řekou Sázavou se ve městě vodáků vypíná na vápencovém ostrohu.

Děti na hradě zaujme Medvídkové království s tisíci plyšáky, poznají i kostýmy z pohádky Čertí brko.

Ale pozor, v historickém sklepení se na léto usadili rohatí Krampusové. Zpět do Alp se odstěhují až koncem září.

Dospělé zase zaujme třetí největší sbírka hodin v ČR a milovníci Rychlých šípů ocení Muzeum Jaroslava Foglara, i s největším kdy vyrobeným ježkem v kleci.

-lko-

Klub kardiaků

■ 12. 6. 14.00, zastávka MHD Vysočany (ul. Vnitřní) **Výcházka po obnovené polní cestě** - z Vysočan k Černému rybníku, Černému lesu a Konventnímu rybníku, vedoucí D. Krejčí.

■ 13. 6. (8.30-9.30) Klub seniorů, 2. p., dv. č. 212 **Informační schůzka se členy** - pobyt v Luhačovicích (8/2023), zájezd na Velkou Moravu (7. 9.) přihlášky na výlet do H. Brodu (Rybářská bašta).

■ 15. 6. 10.00 **Divadlo na Vinohradech – Bach a synové**, jen pro přihlášené, vedoucí M. Klimešová

■ 22. 6. 9.15 hala ČD **Výlet do Havlíčkova Brodu** (Rybí bašta), vedoucí J. Mazáč

■ 29. 6. 14.00 **Klubové setkání členů v Amfiteátru Pilák**

Více akcí včetně ohlédnutí na adrese: www.civilky.cz/zo-zdar.

Senioři ČR

Turistika

■ 4. 6. Sázava - rozhledna Rosička - Nížkov (kostnice) (8 km) sraz 12.30, Brodská

■ 11. 6. Nádraží - stará trať - chatová osada - Březinův rybník (7 km) 13.00, nádraží

■ 18. 6. Ždánice - Karasín (rozhledna) - Vitochov (kostel sv. Michaela archanděla) - Písečné - Janovičky (10, 5 km) 6.25, nádraží

■ 25. 6. Rybníky Kamenný a Skřítek - osada Blesk (opékání buřtů) - Vatin (8 km) 12.15, nádraží.

Klub českých turistů

Výcházky pro veřejnost

3. 6. Čáslav - Tisá skála - Horky (16 km) sraz v 7.15 nádr. ČD

10. 6. Česká Třebová - 135 let od založení (15 km) 5.15 nádr. ČD

17. 6. Údolím Libochovky (12 km) 8.15 nádr. ČD

24. 6. Putování za Santinim - Žďár n/S. (10 km) 8.00 nádr. ČD

WWW.ELEKTROKOLA.cz

velký výběr skladem
elektrokola můžete vyzkoušet

722 301 302

Petrovice 71 Nové Město na Moravě

epet. Život
s lepší
energii
Generální partner festivalu

HITRÁDIO
VYSOČINA

20. - 22. 7. 2023

LOU BEGA • ECLIPSE
KRYŠTOF • CHINASKI
MIRAI • DYMYTRY
TRAKTOR • TRAUNTENBERK
DOGA • MICHAL DAVID
JELÉN • MONKEY BUSINESS
MARPO • KATARÍNA KNECHTOVÁ
RAEGO • OLGA LOUNOVÁ • MICHAL HORÁK
A DALŠÍ...

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK NA WWW.SAZAVAFEST.CZ

NÁPOVĚDA: LOSAP, MAI, TAPE	SAZE	TĚLOCVIČNÝ ÚKON	OBČANÉ (OBEČNĚ)	MAGNETO- FONOVÝ PÁSEK		ZABÍJAČ- KOVÁ POCHOUTKA	DŘEVĚNÁ ZÁTKA V SUDU	OKRASNÝ BÍLE KVETOUČÍ KEŘ	ŽLUTO- HNĚDÉ		OŠATIT	OBYVATEL STAROVĚKÉ DÁČIE	KŮŇ (BÁSNICKY)	EVROPSKÝ STÁT	ČASTO- KRÁT
STŘELNÁ ZBRÁŇ KOVBOJE					MALÉ OKO					OPUCHNOUT (ŘÍDCE)					
										NÁZEV PÍSMENE "E"					
OMAMNÉ LÁTKY					TAJENKA										
					RUDNÉ DOLY (ZKR.)										
PODDŮS- TOJNICKÁ HODNOST													INIC. HERCE LUKAVSKÉHO		
													HMOTA		
DRUH DALEKO- HLEDU							ZAKOKTÁNÍ (HOVOROVĚ)					NĚMECKÝ "KVĚTEN"			
												STRÁIKANEC			
LETNÍ LUŠTĚNÍ							BARVIVO NA VEJCE				NÁŘADÍ (SLANGOVĚ)				
											CITOVÉ ROZPO- LOŽENÍ MYSLI				
Největší rybník ČR se nachází na Vysočině. Jeho název najdete v tajence.							NÁZEV HLÁSKY "Č"			ARABSKÝ MATE- MATIK 13. STOL.					
										ATOL V SOUST- ROVÍ KAROLINY					
						MOZKOVÁ MRTVICE (HOVOROVĚ)	VÁBENÁ								
							MALAJSKÁ VYTR- VALÁ ROSTLINA								
						VODOROVNÁ PODZEMNÍ CHODBA V DOLE							CHEM. ZN. ASTATU		
													FRANCOUZ- SKÝ "PŘÍTEL"		
						LESNÍ VÍLA (PODLE TYLA)								MEZI- NÁRODNÍ KÓD ITÁLIE	MODEL FORDU
						ČLEN AKADEMIE VĚD									
						UZNÁVANÁ VELIČINA									

11. ROČNÍK FESTIVALU SOUČASNÉHO TANCE,
POHYBOVÉHO DIVADLA A NOVÉHO CIRKUSU

KORESPONDANCE 2023

Praha ♦ 27. 6.
Žďár n/S ✱ 13.–16. 7.

KORESPONDANCE.CZ

festival pořadatel — festival organiser

Centrum
choreografického
rozvoje

za podpory — supported by

Městský úřad v Žďarě nad Sázavou

ve spolupráci — in cooperation

mediální partneři — media partners

✱ Festival se koná pod záštitou ministra kultury Martina Baxy,
hejmana kraje Vysočina Vítězslava Schreka
a francouzského velvyslance Alexis Duterra.

Žďárští ovládli 25. ročník Řidiče Vysočiny

V jubilejním 25. ročníku motoristické soutěže Řidič Vysočiny vyhrávaly stejně jako v předchozích pěti soutěžích posádky ze Žďárska.

■ Petr Klukan, Lenka Kopčáková

V sobotu 13. května se konal další ročník motoristické soutěže Řidič Vysočiny, kterou před 27 lety vymyslely Jihlavské listy a tehdejší policejní škola.

Na start vyrazilo 57 aut, devět motorek a kvůli deštivému počasí jen šest cyklistů. Soutěžící museli projít různými úkoly, včetně slalomu mezi kužely a výměny kola.

První místo obsadili Jakub Janáček z Vojnova Městce a Petr Škapa ze Žďáru, druzí byli Jiří Rössler a Daniel Dušek (oba Nové Veselí) a třetí skončili Lukáš Havlík a Milan Kakač (oba Sněžné).

Zajímavostí je, že v loňském ročníku zvítězil Janáčkův bratr Aleš, který tehdy jel s navigátorem Martinem Sedláčkem.

Loňský vítěz kategorie motorek nad 125 ccm Jaroslav Miklík z Velké Losenice, jinak vedoucí žďárského dopravního odboru MěÚ, si letos dojel pro bronz. Vyhrál Radek Krůta z Prahy. V „malých“ motorkách byl první Ondřej Novotný z Jihlavy, když porazil mnohonásobného vítěze Vladimíra Roupce z Telče.

Na startu

Vyrazilo se ráno v devět z Masarykova náměstí v Jihlavě a soutěžící čekali téměř stokilometrová trať po zapadlých vesničkách a okreskách Vysočiny. Jelo se podle slepého itineráře.

Na startu stály unikátní kusy jako třeba sportovní dvoumístné žluté BMW Z3, elektrická Tesla, ale i malé trabanty. A kdo by se nad těmito

ŘIDIČ VYSOČINY 2023. Na téměř stokilometrové trati se plnily různé úkoly včetně zdravotní či testů. V soutěži opět nechyběly oddechové úkoly; například hody míčku z jedoucího auta do připravených pneumatik. Bylo to mnohem obtížnější, než to na první pohled vypadá.

Foto: Petr Klukan

„bakelítáky“ shovívavě usmíval, měl by si přečíst výsledky. Druhé a třetí místo totiž obsadily právě posádky s trabanty!

Skvělý polygon

První zastávkou je polygon, kde se musí auta na mokré, velmi kluzké desce vyhnout překážce a pak projet vedle stříkajících gejzírů vody. Rychlost je předepsaná mezi 32 až 35 kilometry za hodinu. Kdo má víc, či méně, ztrácí body.

Smyk zde dostanou všechna auta, ať jsou vybavená, čím chcete. Někteří řidiči smyk „ustojí“, jiní ne. Přijíždí i tři „týmová“ trabanti. První posádka smyk bravurně zvládá a jede dál, další dvě se ve smyku zamotají a jeden dojede až do zeleného pásu.

Při couvání mezi kužely vyniknou všechna malá auta. A trabant obzvlášť. Prosmyčují trať za pár

Pořadatelé

JIHLAVSKÉ LISTY

a ÚTVAR POLICEJNÍHO
vzdělávání a služební přípra-
vy Vzdělávací zařízení Jihlava

desítek vteřin, zatímco delší a větší auta se někdy trápí.

V Telči na náměstí čeká úkol - výměna kola. Limit asi šesti minut stíhají všichni.

V Orechově u památníku seskočí parašutisté skupiny Out Distance si závodníci vyzkouší test z historických a vlastivědných znalostí. Víte, jak zemřel Karel Čurda? Co měl výsadek za úkol? Kolik měří Javořice? Nebo kam se vlévá blízká Moravská Dyje? ...A to jsou jen příklady

otázek.

Opět mží, testy se škrtačí pod stříškou u památníku. U hasičské stanice v Třešti je disciplína zdravotnědy. Posádka musí „z hořícího“ auta vytáhnout osobu a na nosítkách ji odnést do bezpečí. S šedesátikilovou figurínou mají potíže hlavně ženy. Pak honem ke stříkačce a proudem vody sestřelit plechovky.

Další zastávka prověří autolékárničky a znalosti o nich.

Dvě tajné kontroly sledují, zda řidiči při odbočování blikají.

Posádky čeká ještě oddychový úkol. Z pomalu jedoucího auta házet míčky do pneumatik. Štíhlí navigátoři a ženy se vysoukají z okénka auta a snaží se trefit. Je to těžší, než to vypadá.

A pak už se jede do cíle, který je v areálu letního kina v Jihlavě. Na všechny čeká velký zábavný program.

Vítězové: Recept na výhru? Štěstí!

Řidič Jakub Janáček a navigátor Petr Škapa jeli ve Škodě Kodiaq.

Zde je rozhovor se žďárskými vítězi jubilejního 25. ročníku Řidiče Vysočiny.

Soutěž jste nejlépe poprvé. Pokolikáté jste tady?

Jakub Janáček (JJ): Já posedmé, ale vždy jsem skončil asi v půlce pole. Minulý rok vyhrál můj bratr, tentokrát já. (úsměv)

Petr Škapa (PŠ): Já jsem asi na čtvrtém ročníku.

Co bylo letos pro vás nejtěžší?

JJ: Hlavně jsme měli štěstí, že se nám zadařilo vlastně všechno, i ty testy. Ale nejtěžší pro nás bylo, jak jsme tady na konci házeli míčky (úkol, v němž se spolujezdec za jízdy trefoval míčky do pneumatik – pozn. red.) To se nám povedlo nejméně.

PŠ: A pak ty lokální vlastivědné otázky z Vysočiny. I když je to ale divný, že jsme z Vysočiny, ale je to tak.

Věřili jste v průběhu soutěže, že můžete vyhrát?

JJ: Vůbec. První tři čtyři disciplíny jsme si říkali, že se nám daří, ale nechtěli jsme si nic nalhá-

ŘIDIČ Jakub Janáček a navigátor Petr Škapa.

Foto: Petr Klukan

vat, protože to můžeme ještě pokazit. Ale při předposlední disciplíně jsme si už věřili. Sice ne na první místo, ale na tu bednu jo.

PŠ: Já tedy ne. (smích) **JJ:** Já jsem se cejtil, i když jsem překvapený, že to je první místo.

Kdybyste měli zhodnotit letošní rok vůči těm minulým?

JJ: Úkoly byly lepší. Dřív byly vždycky takový ty opilecký úkoly (jízda s brýlemi simulujícími opilost – pozn. red.), a to jsme nikdy nebyli schopní dát. Dnes se ukázalo, že když tam nejsou takhle náročné úkoly, tak je to pro nás očitě lepší.

Jak letos vůbec dopadl váš bratr?

JJ: Skončil na děleném 9. až 11. místě. Letos měl jiné auto a jiného navigátora.

Soupeříte mezi sebou?

JJ: Ne. Soutěžili jsme s kolegy, se kterými jsme se loni vsadili o pizzu. Teď jsme se ale nenechali zvíkat na sázku (smích) ... oslavíme to po svém.

Vloni vyhrál bratr, letos vy, máte na to nějaký recept?

JJ: Největší recept je štěstí!

PŠ: A připravenost.

JJ: To samozřejmě. Dá se očekávat, že testy budou každý rok, to k tomu provozu prostě patří. Když se je člověk naučí, dá se na nich hodně vydělat i hodně bodů ztratit. Takže základ je umět pravidla.

-pk-

Tutanchamonoova hrobka ve Tvrze

Figl na rozluštění staroegyptských hieroglyfů a zajímavosti o objevu Tutanchamonoovy hrobky. Téma, která přilákala na Tvřz množství lidí zvědavých na ojedinelou výstavu.

■ Lenka Kopčáková

Při vernisáži výstavy Kouzlo objevování: Od hieroglyfů k Tutanchamonoovi se ujal role průvodců přímo zástupkyně Českého egyptologického ústavu.

Ředitelka Renata Landgráfová zavedla své posluchače do oddílu hieroglyfů a líčila složitou cestu k jejich rozluštění. O to se snažilo lidstvo již od 15. století, kdy byla na řeckém ostrově Andros objevena Hórapolónova hieroglyfika. Staré egyptské hieroglyfické písmo se totiž ztratilo někdy v 5. století n. l.

„Do té doby nikdo neměl ponětí, že se vůbec hieroglyfy dají číst. Svět se domníval, že egyptské hieroglyfické písmo je obrázkové,“ říká egyptoložka. Např. matka byla vyobrazením supy, jehož název zní podobně „mut“. Pro znázornění síly býval vyobrazen předešlý ap.

Až vzdělaný německý jezuita Athanasius Kircher v 17. století vyslovil myšlenku, že kopština (dnešní jazyk egyptských liturgických křesťanů) je stará egyptština.

„Mělo se za to, že staří egyptští kněží kódovali hieroglyfickým písmem prastaré moudrosti tak, aby je dokázali přeložit pouze ti nejmoudřejší z lidí, které vede Bůh,“ vysvětluje Renata Landgráfová.

Sám Kircher se prý pokoušel přeložit několik egyptských obelisků. Nakonec to učenci vzdali s tím, že egyptské písmo luštit nelze.

Naděje svítla až v červenci 1798 po objevu tzv. Rosettské desky Napoleonovou výpravou. Na kamenné stěle byly vytesány tři varianty textu: hieroglyfického, řeckého a démotického.

Jak známo, díky řecké verzi se podařilo zjistit, že se jedná o dekret z 27. března 196 př. n. l., který oznamoval rozhodnutí kněžského synodu v Memfidě. Kněží na něm přiklali zvláštní pocty faraónovi Ptolemaiovi a jeho manželce Kleopatře I. za dobro, které vykonali pro chrámy.

Na konci textu stálo: „At' je tento dekret přepsán na stěly z tvrdého kamene v posvátných znacích (hieroglyfy), ve

EGYPTOLOŽKA Veronika Dulíková upozorňuje na chlapce na snímku. Právě on zcela náhodně objevil schod do hrobky.

Carterův deník:
„A v tuto chvíli mi bylo jasné, že je tu s námi mrtvý král...“

znacích domorodců (démotickým písmem) a v řeckém písmu.“

Rivalové

Když Rosettskou desku ukořistila Anglie, snažil se tamní učenec a egyptolog Thomas Young o vědecké rozluštění hieroglyfů a skládal k sobě řecká, hieroglyfická a démotická slova.

Jak naše průvodkyně říká, pár slov se mu opravdu podařilo správně určit. Rozluštil královské kartuše psané v démotickém písmu. Ale i on se domníval, že egyptské hieroglyfické písmo je spíš symbolické.

„Hypotézu, že to tak není, vyslovil tehdy francouzský archeolog Jean-François Champollion. Jak známo, od dětství velmi jazykově nadaný. Přitom slavnou Rosettskou desku na vlastní oči neviděl, pracoval jen s velmi špatnou kopií,“ informuje Landgráfová.

V Britském muzeu měl památku na starosti právě Young, jeho velký rival v závodě o rozluštění hieroglyfů. Když Champollion požádal o lepší kopii, ten odmítl.

Ve své špatné kopii Champollion přesto objevil, že se v hieroglyfickém textu opakuje jméno Ptholemaius.

Jméno si rozdělil na znaky a hledal zvukový význam. Pak vyrazil hledat i do terénu. Na Banksově obelisku v Anglii našel hieroglyficky zapsané jméno královny Kleopatry.

„Jednotlivým značkám přiřadil zvukovou hodnotu. Když porovnal písmena z obou zdrojů, sedělo to a on věděl, že je na správné cestě. Dokázal svoji hypotézu, že hieroglyfy jsou fonetické,“ uvádí Renata Landgráfová. Dodává, že mu velmi mohly i záznamy přítele, který byl součástí Napoleonovy vědecké výpravy do Egypta a přepsal si kartuše Ramesse a Thutmose.

I v těchto záznamech Champollion poznával písmena i znaky, např. Slunce – znamená „ram“, slovo končilo na dvě S – tedy Ramses! Kopsky – ze Slunce zrozený...To byl pro něho důkaz, že egyptské hieroglyfické písmo je fonetické.

„Přeběhl poměrně dlouhou ulici v Paříži a vtrhl do pracovny svého bratra. Vykřikl, 'Mám to' a na pět dní upadl do hlubokého komatu. Bratr myslel, že zemřel,“ popisuje Landgráfová.

Výsledek vypadá nyní velmi jednoduše, ale dojit k němu byla neskutečná práce.

Do roka Champollion vydal stručnou gramatiku staré egyptštiny a na pařížské akademii přednášel k zaplněnému sálu. Všichni mu tleskali ve stoje, včetně rivala Younga.

Champollion navštívil Egypt a pak sepsal rozsáhlou gramatiku egyptštiny. „Dalo by se podle ní učit i dnes,“ oceňuje egyptoložka. „Deset let po objevu zemřel ve svých 42 letech. Předpokládá se, že na úplné vyčerpání organismu,“ konstatuje.

Jak se čtou hieroglyfy

Staroegyptské písmo má jedno, dvou a tříslabkové znaky. Nepíše samohlásky, stejně jako arabština a hebrejštiny.

Má logogramy, které značí celá slova a obrázkovou nebo zvukovou hodnotu.

Nejdůležitějšími znaky jsou determinativy, které ukazují, kde končí

TAK mohl Tutanchamon vypadat.

FARAONŮV šperk se skarabeem a vzácným pouštním sklem.

slova. Staroegyptština nemá mezery mezi slovy.

Např. „nožičky“ stojí za slovesy pohybu. Svůj znak mají i bozi.

Text v hieroglyfech se může číst zprava doleva i opačně. Vždy proti tomu, kam se dívají živé znaky.

„Je to krásný systém, ale odhalit jej bylo nesmírně složité,“ říká ředitelka ČEÚ. Na podsvícené Rosettské desce v Regionálním muzeu uvidíme jméno „Ptholemaius“ v různých jazycích.

V Údolí králů

Obrazně v Údolí králů začala přednáška egyptoložky Veroniky Dulíkové a lidé se zaujetím poslouchali příběh o objevu tohoto slavného místa.

Tutanchamonoova hrobka je vůbec první královská hrobka, která nebyla vykradena. „Do té doby si vědci neuměli představit, jak nádherná a velmi umělecky zpracovaná poklady se tu mohly nalézat,“ dodává průvodkyně.

Howard Carter začal pracovat v Egyptě ve svých 17 letech. Byl to talentovaný kreslíř a Egyptologická společnost si jej najala, aby překresloval reliéfy v hrobkách. Postupně se vypracoval jako archeolog.

Již dříve si v dokumentaci všiml zmínky o faraónovi, který zemřel mladý a jehož hrobka byla ztracena. Spolupracoval s archeologem Davidem, který měl na začátku 20. století koncesi v Údolí králů. Davis postupně objevoval předměty se jménem „Tutanchamon“.

„Carter věděl, že hrobka faraóna ještě nebyla objevena, a tak si vypracoval systematický plán již objevených hrodek a míst stále netknutých. Určil sektory, kde je třeba se prokopat až na podloží, aby vyloučil, že tu není vstup do hrobky,“ popisuje Veronika Dulíková.

(Pokračování na str. 14)

KOUPÍM

Vše vojenské a policejní z období socialismu, I. republiky, I. a II. světové války. Např.: odznaky, vyznamenání, šavle, bodáky, opasky, celt, mapy, fotografie. Uniformy zejména generálské, pohraniční stráž, výsadkářské a jiné i nekompletní.

Odznaky vojenské, sportovní, podnikové a veškeré řády a vyznamenání

tel.: 777 601 120

j06-310

Tutanchamonova hrobka ve Tvrzi

(Dokončení ze str. 13)

Když archeolog Davis usoudil, že celé Údolí králů je prozkoumáno, vzdal se zde své koncese.

„Lord Carnarvon a Carter neváhali a hned po koncesi skočili. Tito dva se již potkali před pár lety. Britský lord viděl, že Carter je velmi pracovitý člověk. A sám měl zálibu ve starém Egyptě, začal Carterovy výzkumy financovat,“ vypráví egyptoložka.

Po měsíci kopání museli práce zastavit. Začala 1. sv. válka. Na místo se vrátili v roce 1917 a na každou sezónu najímali stovky dělníků. Přehrabovali sutě, ale nic nenacházeli. Začátkem sedmé sezóny nastala ekonomická recese a Carnarvon už začal mít finanční problémy. A tak na jaře 1922 společníkovi oznámil, že končí.

Kluk se džbánem

Podle Dulíkové se neví, co si ti dva řekli mezi čtyřma očima, ale Carter ho tehdy přesvědčil, že mu zbývají poslední dva sektory. Lord se tedy nechal přemluvit, ale dal mu ultimátum.

Spustila sezóna roku 1922 a Carter a jeho lidé začali 1. listopadu kopat. Tlačil je omezený čas. A pak najednou...

Každý den přinášel kopáčům čerstvou vodu 12letý kluk. Džbán s kónickým dnem chtěl pevně postavit, tak si v zemi vyhrabal díru. Najednou narazil na něco pevného. Jak se ukázalo, byl to první schod do hrobky. Příběh by byl zapomenutý, kdyby Carter ne důkaz vědce nevyfotil chlapce s Tutanchamonovým náhrdelníkem na krku.

Na otázku, jak je možné, že se tato královská hrobka dochovala jako jediná nevykradená, má egyptoložka vysvětlení.

Ze skal nad hrobkou se při prudkých deštích valila suť a vchod zcela zakryla.

„Po čase si přímo nad vchodem začal svoji hrobku stavět Ramses VI. Jeho dělníci si budovali v místě příbytky, takže je Carter musel demontovat, aby se dostal dovnitř,“ dodává.

Vyčistili schodiště do hrobky. Carter poznal pečeti pohřebiště. Poslal svému mecenáši do Anglie telegram, aby přijel. Musel na něho čekat 20 dnů. Pak slavnostně otevřeli zapečetěné dveře. Museli se probrat zásepem sutě a narazili na další zapečetěné dveře.

Nahlížel špehyrkou

„Carter nevydržel a udělal v nich špehyrku. Když se podíval dovnitř, byl překvapen tou změtí. Zapsal si do deníku, že má dojem, jako by se díval do skladiště opery nebo divadla,“ líčí průvodkyně. Co přesně uviděl, mohou i návštěvníci výstavy na Tvrzi poznat ve speciálním kukátku.

Byť je to nejmenší královská hrobka v Údolí králů, bylo v ní přes pět tisíc předmětů Tutanchamonovy pohřební výbavy.

Když Carter viděl další neporušenou pečeť, věděl, že v hrobce je tělo panovníka. Zapsal si do deníku: „A v tuto chvíli mi bylo jasné, že je tu s námi mrtvý král...“

Předšň, přístavek, pohřební komo-

TUTANCHAMONOVU pohřební komoru zdobily postavy hodnostářů.

Foto: Lenka Kopčáková, více ve Fotogalerii

ra a pokladnice. Všude kolem byly předměty se jménem Tutanchamona. Vzácné předměty byly přeskládané přes sebe několik tisíc let a Carter se bál poničení. Inženýr z jeho týmu vymyslel systém na přidržení některých předmětů, Carter to přirovnal k velkému mikádu.

V protější prázdné hrobce si udělali improvizovanou laboratoř, kde byly první konzervátorské zásahy a kde předměty dostaly první ošetření. Byla tam i černá komora na vyvolávání fotek.

I sama pohřební komora byla zcela zaplněná. Postele s hlavami zvířat, rozmontované válečné vozy, nádoby s obětinami...

V pokladnici ty nejvzácnější předměty, např. šperky, pozlacené modely lodí, pozlacené sochy bohů, předměty z alabastru...

Proč zemřel lord

Postupně vyklízeli pohřební komoru, k tělu panovníka se dostali až v roce 1925. To však již mecenáš neviděl. Po první úžasné sezóně byl 56letý lord Carnarvon nalezen mrtev ve svém hotelovém pokoji. Bylo to 5. 4. 1923.

„Štípnul ho moskyt do tváře a když se při holení řízнул, nedezinfikoval si ránu,“ vysvětluje egyptoložka.

Nejspíš šlo o otravu krve, ale jak známo, začaly se šířit spekulace o kletbě faraonů. Manželka mecenáše si ale koncesi ponechala a Carterovy výzkumy financovala dál.

...Tak tedy pohřební komora a v ní křemencový sarkofág. Uvnitř dvě pozlacené a jedna zlatá rakev. Mezi nejznámější artefakty z hrobky patří zlatá maska s polodrahokamy, kterou měl mrtvý král na obličej a ramenou. Další místnost obsahovala skříň ze zlata a polodrahokamů, uvnitř čtyři kanopy s oddělenými faraonovými vnitřnostmi.

Hrobku s pokladem nedozírné ceny tehdy hlídalo vojsko a policie. Všude v novinách byly zprávy o Tutanchamonově hrobce. Celý svět tím žil a přijížděli lidé a dožadovali se prohlídky.

Vyprázdnit celou hrobku trvalo Carterovi deset let. Vycházelo se z ní po velmi úzkém a strmém schodišti. Inženýr postavil úzkokolejku až k Nilu. Po ní chtěli předměty dopravovat. Jenže během záplav zakrylo koleje bahno. Nakonec dělníci těžké bedny k lodi přenášeli. Šest kilometrů jim trvalo až 15 hodin.

Originály byly uloženy v Káhiře, veškerá Carterova dokumentace v Griffithově institutu v Oxfordu. Ani po 101 letech nejsou všechny předměty zpracované.

„Na žďárské výstavě jsou zastoupeny alespoň ukázky šperků, nábytek, sochy bohů, alabastrové skříňky,“ říká egyptoložka. Upozorňuje na obraz zcela výjimečného šperku s okřídleným skarabeem a faraonskou symbolikou. Tuto hrudní ozdabu ozvláštňuje vesmírný kámen.

„Kdysi dávno dopadl do Libyjské pouště meteorit, pisek se roztavil a vzniklo zvláštní pouštní sklo. Díky cestám faraonů do Nubie bylo pouštní sklo objevováno,“ vysvětluje.

Jak vypadal Tutanchamon

Díky moderní technice uvidíme na Tvrzi i rekonstrukci podoby Tutanchamona. „Pokrok v lékařství a technice posouvají metody vědění a výzkumu, a rozšiřují tak obzory v poznání Tutanchamonovy doby,“ říká naše průvodkyně.

Mladý faraon zemřel teprve ve svých 19 letech. V Carterově době se myslelo, že po pádu z válečného vozu.

„Ale ve voze by musel stát fyzicky zdatný muž. Podle nejnovějších lékařských výzkumů měl Tutanchamon tzv. koňskou nohu, takže nemohl chodit bez opory, natož aby řídil spřežení,“ poukazuje egyptoložka.

Tehdy se mezi sebou brali příbuzní a genetické zatížení bylo velké. Utrpěl zlomeninou nohy a do ní dostal snět. Zároveň onemocněl malárií a navíc trpěl dědičným zatížením tzv. srpkovitou anémií. A to již byla vražedná kombinace.

V pohřební komoře

Na Tvrzi lze vstoupit do simulované Tutanchamonovy pohřební komory. Když faraon náhle zemřel, jeho hrobka nebyla ještě připravena.

Podle Veroniky Dulíkové mají egyptologové indicie, že se Tutanchamon pohřbíval naspěch. Jeho nástupce určil, že jej uloží do malé hrobky. „Proto nemá reliéfní výzdobu jako jiné královské hrobky, ale na stěnách jsou vyobrazeny velké postavy významných hodnostářů,“ poukazuje. Dle zvyku nastal pohřeb 70. den od smrti faraona. Mezitím se muniřkovalo tělo.

Současně je Tutanchamon jediným faraonem, který zůstal v Údolí králů. Vidět jej můžeme v průhledném kli-

matizovaném boxu. Před lety musela být mumie ošetřena, aby se nerozpádala. „Při manipulaci ve 20. letech jim Tutanchamon upadl a oddělila se hlava. Teď je důstojně uložen. Platí pietní nařízení, aby žádný ze starověkých králů nebyl zcela odhalen,“ dodává na závěr egyptoložka. Výstavu provází řada dobových autentických snímků.

Jean-François Champollion

(*23. 12. 1790 +4. 3. 1832)

Francouzský archeolog. Kvůli tmavé pleti mu přezdívali „Egyptan“. Byl obdařen výjimečným jazykovým nadáním. V pěti letech četl a psal. Jako šestiletý prohlásil, že rozluští egyptské hieroglyfy.

V devíti letech uměl řecky, latinsky a aramejsky; v 11 četl bibli z hebrejského originálu. Ve 13 se učil arabsky, syrsy a koptsky. V 15 studoval perštinu a docházel pravidelně na koptské mše, aby jazyk dokonale ovládal.

Ještě mu nebylo 18 let a už byl členem Akademie věd v Grenoblu, kde se uvedl přednáškou o své knize Egypt za vlády faraonů.

Howard Carter

(*9. S. 1874 +2. 3. 1939)

Britský malíř a archeolog. Obdivoval egyptské umění. Od 17 let v londýnském Britském muzeu zakresloval náčrtky vykopávek. Pak s týmem odjel do Egypta kopírovat nástěnné malby hrobky v Beni Hasan. Toužil být egyptologem a se zapálením se učil za chodu. Dne 3. 11. 1922 učinil světový objev Tutanchamonovy hrobky.

V roce 1926 mu egyptský král Fuad I. udělil nejvyšší státní vyznamenání Řád Nilu.

-lko-

(Foto: Wikipedie)

Smích léčí, říká nemocniční kaplan

„Nemocnice je místem, kde uvidíte mnoho tváří života,“ říká Vojtěch Hrouda, který je už šestnáctým rokem nemocničním kaplanem.

V novoměstské nemocnici nabízí duchovenskou službu pacientům, jejich blízkým a zaměstnancům. Pomáhá lidem vyrovnávat se s nemocí, čelit životním krizím, smířovat se s tělesným nebo mentálním úpadkem.

„Nemocniční kaplan by měl umět reagovat na otázky, nejistoty a bolesti lidského ducha. Já nejsem psycholog, jsem teolog. Pravdou je, že v nemocnici je práce psychologa a kaplana podobná,“ připouští Vojtěch Hrouda.

Absolvent Evangelické teologické fakulty Karlovy univerzity nebere svou práci jako čistě církevní službu a nepokládá se za nemocničního faráře. „Kaplan je k dispozici komukoliv, kdo o to stojí. Mluvím jak s lidmi, kteří se nehlásí k církvi, tak s křesťany. Nedávno v naší nemocnici nastoupil druhý nemocniční kaplan, katolický kněz Sylwester Jurczak,“ informuje.

Pacienti o možnosti setkat se s nemocničním kaplanem mnohdy nevědí. Jeho služby jim může doporučit lékař nebo zdravotní sestra. „Někdy sestry samy poznají, že by

VOJTĚCH HROUDA

jejich pacient ocenil duchovní podporu,“ říká kaplan. Častěji dochází na oddělení, kde leží pacienti se závažnými diagnózami, lidé staří a umírající. Zde je podle jeho slov velký prostor pro pozdvihání ducha.

Přestože se Vojtěch Hrouda v rozhovorech s nemocnými dotýká závažných témat, nezřídka se spolu zasmějí.

„Smích přece léčí a to platí i v nemocnici. Nelze se smát všemu, ale o trpkých a neveselých věcech se často

dá mluvit s nadhledem. Jenom to chce cit pro věc a umět rozeznat, kdy a u koho je legrace vhodná,“ vysvětluje nemocniční kaplan.

Vojtěch Hrouda je i spisovatelem, napsal už čtyři knihy. „Psaní mě těší. Rád do slov zachycuji, co jsem v životě uviděl. Psaní беру jako způsob přemýšlení o člověku. Přitom se snažím, aby moje texty nebyly „zbožné“. Chci

čtenáře povzbudit, pokud možno věrohodně,“ uvádí.

Do roka by měla vyjít pátá knížka. Autor s úsměvem prozrazuje, že bude o tom, jak otec prožívá bulimii své dcery. „Půjde o takovou zprávu otce jiným otcům, kteří také nemohou pochopit, jak se jejich dítě dostalo do kolotoče přejídání a dávení,“ naznačuje.

HZK, -lko-

Sociální centrum KV

Nově otevřené Sociální centrum Kraje Vysočina hledá do svého provozu Domova pro seniory v Jihlavě a ve Žďárci nové zaměstnance na pozici **Pracovníka v sociálních službách:**

Pečovatel /pečovatelka a Všeobecná sestra.

Nabízíme i možnost práce na dohodu, brigádu nebo zkrácený úvazek.

Práce je vhodná i pro absolventy.

Poskytneme vám zaškolení a nabízíme stabilní zaměstnání, dodatkovou dovolenou, bohaté benefity i vlastní mateřskou školu.

Více informací na www.sockv.cz

j06-10D

Domáci hospic Vysočina, o.p.s.

Pomáháme doma ...
...umírajícím, nemocným, pečujícím.

- ▶ Domáci hospicová péče
- ▶ Domáci zdravotní péče
- ▶ Odlehčovací služby
- ▶ Psychosociální poradenství
- ▶ Půjčovna zdravotnických pomůcek

Domáci hospic Vysočina, o.p.s.
Vratislavovo náměstí 115
592 31 Nové Město na Moravě

Pracoviště Velké Meziříčí
Nad Gymnázíem 464
594 01 Velké Meziříčí

Tel.: 731 604 301
info@hospicvysocina.cz, www.hospicvysocina.cz

S námi na to nikdy nebudete sami.

Bílý kruh bezpečí

pomáhá obětem trestných činů

Linka pomoci obětem
116 006
nonstop | bezplatně
Telefonická
krizová pomoc

Pomoc Bílého kruhu bezpečí

- je bezplatná, diskrétní, nezávislá a nestranná
- je určena obětem, pozůstalým po obětech a svědkům trestné činnosti
- je dostupná i obětem neoznámené trestné činnosti
- je komplexní, je poskytována současně dvojicí poradců

Osobní příjem je možný i bez objednání
každé úterý 17–20 hodin

Objednání

je možné na tel. čísle 606 631 551,
nebo emailu ksp.jihlava@bkb.cz
Poradna Jihlava, Žižkova 13

www.bkb.cz

BÍLÝ
KRUH
BEZPEČÍ

t06-bkbD

Připomněli si Den sester

PERNÍČKY a růže vykouzlily úsměv na tvářích zdravotních sesteriček a ošetřovatelů.
Foto: archiv nemocnice

Mezinárodní den sester a ošetřovatelek v novoměstské nemocnici voněl po růžích a chutnal po perníčkách.

Připomněli si tu narození anglické ošetřovatelky, zakladatelky a průkopnice povolání zdravotní sestry, Florence Nightingale.

Právě na den jejího narozenin 12. května, bývá již od roku 1965 zvykem ocenit a poděkovat sestřičkám za jejich obětavou práci, často ve třísměnném provozu.

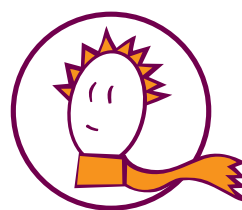
A tak z rukou ředitelky Nemocnice Nové Město na Moravě Věry Palečkové a náměstkyně ošetřovatelské péče Bohdany Marečkové dostaly sestřičky, porodní asistentky, laborantky i sanitářky i sanitáři

sadu perníčků. Speciálně pro tuto příležitost je napekla milovská provozovna.

„Chceme nejen poblahopřát, ale především poděkovat za práci, již sestry vykonávají. Není lehká ani jednoduchá. Oceňujeme profesionální přístup i empatii a elán, s nimiž zvládají své každodenní povinnosti,“ řekla při této malé oslavě ředitelka Palečková.

K přání se přidaly i studentky Vysoké školy polytechnické z Jihlavy, které novoměstským zdravotním sestřičkám přivezly a rozdaly po odděleních dvě stovky rudých růží. „To je milé. Jsou nádherné. Děkujeme. Hned budeme mít hezčí den,“ usmívaly se obdarované sestřičky.

HZK, -lko-

Denní a týdenní stacionář Jihlava,

příspěvková organizace

Královský vršek 1106/9, 586 01 Jihlava

HLEDÁTE VHODNOU SOCIÁLNÍ SLUŽBU PRO SVÉHO RODINNÉHO PŘÍSLUŠNÍKA?
ZKUSTE TO U NÁS – JSME TADY, ABYSTE VY NEBYLI NA VŠECHNO SAMI

Poskytujeme tři sociální služby:

- Denní stacionář
 - Týdenní stacionář
 - Chráněné bydlení
- lidem s mentálním a kombinovaným postižením od 16 let věku z Kraje Vysočina

- našim klientům nabízíme pestrý výběr aktivizačních činností
- podporujeme rozvoj jejich dovedností a talentu v umění a sportu

Kontakt pro zájemce o službu:

567 210 270, 732 285 416 (denní a týdenní stacionář)

731 686 498 (chráněné bydlení)

více informací na Facebooku a www.stacionar-jihlava.cz

alzheimer home jihlava

JAK POZNAT ALZHEIMEROVU CHOROBU?

Včasné rozpoznání demence není vždy snadné. Pacient obvykle poruchu sám nepozná, nebo se stydí a příznaky maskuje. Mírné poruchy myšlení a zapomínání jsou často okolím mylně považovány za přiměřené věku, a to i v případě závažnějších výpadků paměti. Narušených schopností si můžete všimnout nejčastěji při běžném rozhovoru. Indicii můžou být časté nepřesnosti, logické chyby v odpovědích, obtížné hledání slov při komunikaci, nevybavování si některých událostí a údajů.

Pacienty přivádí k lékaři nejčastěji potíže s pamětí a myšlením. Často ale upozorní na problémy lékaře spíše rodina nebo přátelé. Postupně může nemoc vést až ke změně celé osobnosti, přičemž primární poruchou bývá zhoršení poznávání, inteligence a paměti, často dochází ke změnám emocí a chování.

PÉČE O PACIENTY S ALZHEIMEROVOU CHOROBU JE NÁROČNÁ

V pokročilém stádiu demence se rodina obvykle neobejde bez kvalifikované pomoci.

Sama by totiž péči nezvládla. U každého pacienta je projev i průběh nemoci jiný, a tak je na pečujícím, aby zvažil nakolik a jak dlouho je nemocný člověk schopen být doma sám a kdy vyžaduje neustálou přítomnost druhé osoby. Někdy nezbyvá nic jiného než 24 hodinová péče, kterou nabízí ve všech svých zařízeních i společnost ALZHEIMER HOME. Koncept péče staví na individualizovaném komplexním přístupu, respektu, úctě a profesionálních dlouholetých zkušenostech. Klientům zde vytváří nový domov. Rodinná atmosféra, bezpečí a pohodlí klientů je stěžejní.

Centrum nabízí ubytování v jednolůžkových a dvoulůžkových pokojích s vlastním bezbariérovým sociálním zařízením. Pokoje vybavené polohovacími postelemi s kvalitními matracemi poskytují dostatek pohodlí k odpočinku i komfortu při vstávání. Každý klient si může přinést obrázky, fotografie, drobné předměty, zkrátka to, co měl rád. Tyto věci navodí pocit domova a také pomáhají při reminiscenčních terapiích.

ROSTEME TAKÉ
A PŘIJÍMAME TAKÉ
ZDRAVOTNICKY
A POMOCNÝ PERSONÁL
• Sestry
• Pečovatelky

Byla Vašemu blízkému diagnostikována demence?

- Potřebujete více informací jak dál?
- Jste pečující osoba o člověka s demencí a hledáte pomocnou ruku, radu, podporu?
- Hledáte místo, kde je individuální přístup, laskavost a pochopení základem?
- Líbilo by se Vám prostředí, ve kterém se klienti cítí jako doma?

Nabízíme

- Bezplatné poradenství týkající se péče o člověka s demencí.
- Podporu a pomoc v péči o osoby s demencí.
- řešení v případě zhoršení zdravotního stavu nemocného či změny možností pečujících.

ALZHEIMER HOME Jihlava z.ú. Romana Havelky 13, 586 01 Jihlava
tel.: 778 494 015, 778 494 011, 778 494 010, www.alzheimerhome.cz

Bydlení pro seniory

21 bytových jednotek k pronájmu

Moderní byty se zázemím na ulici Hutařova 542/1 v centru a zároveň v klidové zóně Žďáru nad Sázavou

V objektu je k dispozici celkem

21 bytových jednotek

Z toho 16 jednotek typu 1+kk, 4 jednotky jednopokojové se společnou kuchyní, 1 jednotka typu 2+1.

K dispozici jsou 2 společenské místnosti, společná sušárna prádla, prostory pro skladování.

Objekt je řešen bezbariérově, se vstupem z přilehlého parkoviště, na kterém se nachází 4 parkovací stání.

V zadní části domu je k dispozici společná zahrada.

Vybavení bytů:

V koupelně umyvadlo se zrcadlem, sprchový kout, toaleta s bezpečnostním madlem.

Kuchyňská linka, se sporákem, vestavěnou troubou, lednice, dřež.

Dle individuálních požadavků je možné byt dovybavit.

Tel.: 724 066 568

E-mail: lorencova@obchodniplus.cz

www.bydleniprosenioryzr.cz

Školení pod heliportem

Každý se může někdy ocitnout v situaci, kdy na něm bude druhý člověk závislý a bude potřebovat pomoc. Ne vždy, když se setkáme se zraněním, víme, co dělat.

Novoměstská nemocnice chystá další bezplatný kurz první pomoci pro laiky. Ten se koná v úterý 6. 6. od 17 hodin v zasedací místnosti pod heliportem (pavilon chirurgických oborů).

Kurz povede Karolína Brodinová, vedoucí lékařka urgentního příjmu anesteziologicko-resuscitačního oddělení. Účastníci čekají dvě hodiny výuky. Pod dohledem zkušené lektorky si vyzkouší umělé dýchání a nepřímou masáž srdce na resuscitačním modelu. Přihlášky do 2. 6. (helena.zelena@nnm.cz; 566 801 617).

-red-

Ošetřovatelka před 170 lety nastavila moderní pravidla

Do historie ošetřovatelství se zapsala jako Dáma s lampou. Tak jí nazvali ranění vojáci ve válečném lazaretu, když je i v noci obcházela.

V den narozenin Florence Nightingalové - 12. května, se letos již 58. rokem slavil Mezinárodní den zdravotních sester a ošetřovatelek.

Florence pocházela ze šlechtické rodiny. V dospělosti se rozhodla proti přání rodiny a navzdory společenským konvencím doby stát zdravotní sestrou. Ošetřovatelství považovala za své životní poslání. Byla průkopnicí srovnávací lékařské statistiky.

V roce 1850 dokončila coby třicetiletá vyškolení zdravotní sestrou v Institutu protestantské diakonie v Německu. Pak pracovala v pařížském a londýnském institutu péče o nemocné.

V roce 1853 vypukla Krymská válka, do níž byla zatažena část Evropy, tedy i Britové a Francouzi. Válka trvala tři roky. Z 600 tisíc obětí asi jen šestina zemřela v boji. Podmínky v lazaretech byly tak alarmující, že britský ministr války Sidney Herbert požádal Florence, aby zorganizovala ošetřovatelskou pomoc pro raněné vojáky.

Florence odcestovala se skupinou dobrovolných sester do armádní polní nemocnice v Istanbulu. Našla tu otřesné hygienické podmínky, nedostatek sanitárního zařízení, potravin, léků a pitné vody. To vše mělo za následek katastrofální úmrtnost. Florence začala bojovat jak uměla. Změnila organizační režim, zaváděla nové ošetřovatelské postupy a hygienická opatření.

Podle toho, jak neúnavně v noci s lucernou obcházela raněné, začali ji vojáci přezdívat „dáma s lampou“, což převzal dobový tisk.

Po návratu si Florence vyžádala audienci u královny Viktorie, aby jí upozornila na podmínky ve vojenském zdravotnictví. Vypracovala pro Královskou komisi zprávu, v níž zcela poprvé využila grafického zpracování statistických dat, které považovala pro laiky za srozumitelnější.

Svůj graf Florence pojmenovala coxcomb – v překladu kohoutí hřebínek. Novým způsobem nakládání s daty položila pevné základy nově se rodícího oboru lékařské statistiky.

Její práce v Turecku získala takový respekt anglické veřejnosti, že byl vytvořen nadační fond Florence Nightingale pro výcvik sester.

Její nejznámější dílo Notes on Nursing vyšlo v mnoha jazycích a je pomyslným svatým grálem ve vzdělávání sester.

Florence Nightingale zemřela v Londýně roku 1910 ve věku 90 let. Za její aktivity jí byl udělen jako první ženě v historii Řád za zásluhy britského impéria. Od královny Viktorie dále obdržela Královský červený kříž.

-lko-

DÁMA S LUCERNOU. Tak Florence Nightingalovou vyobrazila v roce 1891 britská malířka Henrietta Rae.

Zdroj: Wikipedia

Spolufinancováno
Evropskou unií

Kraj Vysočina

PŘIDĚTE
NA KONCERT,
POMŮŽETE

sepos
DĚŘE ZÁRUČNĚ

NADACE ČEZ

V nemocnici rokovali radiologové

Paprsky Vysočiny oslavily kulatiny. Jubilejní radiologický kongres v Novém Městě na Moravě si nenechal ujít ani ministr zdravotnictví Vlastimil Válek.

Již podvacáté se pod taktovkou novoměstského radiologického oddělení sešlo na dvě stě odborníků z celé ČR, aby si vyslechli sérii přednášek, zaměřených zejména na urgentní abdominální netraumatickou radiologii.

„O tom, že Paprsky Vysočiny vždy zaujmou svým odborným programem a výměnou zkušeností, svědčí i samotná aktivní návštěva ministra zdravotnictví,“ uvedla s poděkováním organizátorskému týmu ředitelka nemocnice Věra Palečková.

Ministr zdravotnictví, sám profesně radiodiagnostik, se připojil k přednáškovému bloku. Také lékaře informoval o chystaných změnách, např. o sjednocení elektronického záznamu popisů a

závěrečných zpráv.

„Ty by měly být v celé republice jednotné a měly by se dít mezi jakýmkoliv zdravotnickým zařízením, včetně privátních lékařů přeposílat elektronicky. Do dvou let by se to mělo podařit,“ naznačil Vlastimil Válek.

Jak připomíná primářka radiodiagnostického oddělení Martina Slámová, Paprsky Vysočiny jsou dílem primáře Aleše Bílky, který před lety akci vymyslel jako Fórum periferní radiologie.

Chtěl dokázat, že i na okresních radiologiích se dělá kvalitní medicína.

„Postupně se akce etablovala a získala pevné místo mezi vzdělávacími akcemi Radiologické společnosti České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně. Ráda v pořádání akce pokračuji. Trvající velký zájem dokládá její úspěšnost,“ dodala primářka radiologie.

HZK, -lko-

K PŘEDNÁŠKOVÉMU bloku se připojil i ministr zdravotnictví Vlastimil Válek, profesně radiodiagnostik. Foto: archiv nemocnice

Městský sociální portál radí

Člověk se může dostat do různých sociálních nesnází, s nimiž si neví rady. Radu nalezne na Portálu sociálních služeb města, na které se lze dostat ze stránek města Žďáru nad Sázavou, nebo přímo na adrese <https://socialniportal.zdarns.cz/>.

Portál nám usnadní orientaci ve službách, které jsou v sociální oblasti nabízeny a pomohou člověku v nesnázích při řešení jeho problémů.

Najdeme zde potřebné informace k sociálním a souvisejícím službám dostupným na území města Žďáru nad Sázavou.

Rady jsou rozčleněny v těchto oddílech:

Rodina a děti; Mládež; Seniori;

Osoby se zdravotním postižením; Osoby ohrožené závislostí; Člověk v nesnázích.

Každý titul lze rozkliknout a objeví se řada vypracovaných možností, kde hledat pomoc včetně kontaktů, a jak si se situací poradit.

Podobně rozkliknout lze i další oddíly, rozdělené podle toho, co potřebujeme řešit.

Jsou to: **Poradenství; Bydlení; Finance; Ztráta zaměstnání; Domácí násilí; Řešení konfliktů; Péče o děti; Vzdělávání; Péče o blízké; Osamělost; Psychická podpora; Návrat z vězení; Úmrtí; Jiná potřeba.**

Najdeme tu i cílové skupiny, seznamy zařízení a dokumenty ke stažení. -lko-

Od padesáti let zdarma

Očkování proti klíšťové encefalitidě je nepovinné. Z veřejného zdravotního pojištění mají toto očkování plně hrazené pojištěnci starší 50 let.

Jak vysvětluje Viktorie Plířová, mluvčí naší největší zdravotní pojišťovny, lidé nad 50 let mají hrazeny všechny dávky v rámci očkovacího schématu. Tedy jak základní vakcinace, tak i následně posilovací dávky.

„Z veřejného zdravotního pojištění je hrazena tzv. ekonomicky nejméně náročná varianta očkovací látky. Kromě očkovací látky je hrazena i její aplikace. Zdravotní pojišťovna obojí uhradí přímo příslušnému poskytovateli zdravotní péče,“ informuje.

Pokud si pojištěnec vybere dražší variantu vakcíny, musí si uhradit rozdíl

v ceně (doplatek) sám jako samoplátce.

Nejlépe, když se lidé starší 50 let objednájí ke svému všeobecnému praktickému lékaři. Pokud zvolí např. specializované očkovací centrum, je podle Plířové důležité se vždy předem informovat, zda má zařízení smlouvu s VZP na konkrétní typ očkování.

Podmínky a úhradu stanovuje zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění. Očkovat se mohou nechat i lidé mladší 50 let jako samoplátci a pak mohou čerpat různé příspěvky na očkování proti klíšťové encefalitidě.

Osvědčení o podání je podle mluvčí možné doložit např. očkovacím průkazem či potvrzením o aplikaci očkovací látky. -lko-

Jak je to s platností různých eReceptů

Jak dlouho platí běžný eRecept? Liší se to nějak od eReceptu vydaného na pohotovosti?

Tak to je častá otázka na naši největší zdravotní pojišťovnu.

Jak k pravidlům eReceptu vysvětluje její tisková mluvčí Viktorie Plířová, elektronická preskripce je povinná od 1. 1. 2018, tzn. že lékaři mohou vystavovat recepty pouze v elektronické podobě (tzv. eRecept).

„Elektronická preskripce léčivých přípravků a výjimky, kdy je možné lékařský předpis vydat „papírově“, jsou stanoveny zákonem o léčivech (č. 378/2007 Sb.),“ dodává.

Doba platnosti eReceptu je 14 kalendářních dnů počínaje dnem následujícím po dni jeho vystavení, neurčí-li předepisující lékař jinak, nejdéle však jeden rok.

Viktorie Plířová upozorňuje, že u některých typů eReceptů existují výjimky. Měli bychom vědět, že recept s příznakem „Neodkladná péče“ nebo „Pohotovost“ má platnost nejdéle do konce prvního dne následujícího po dni vystavení.

Opakovací recept platí šest měsíců, počínaje dnem jeho vystavení, neurčí-li předepisující lékař jinak, nejdéle však jeden rok.

„V případě, že v lékárně není k dispozici předepsaný počet balení léčivého přípravku (a ani nemůže být urychleně obstarán), může farmaceut na základě požadavku zasláního do systému eReceptu prodloužit dobu platnosti elektronického receptu až o 14 kalendářních dnů,“ uvádí mluvčí pojišťovny.

Podoba eReceptu

Pacient od lékaře obdrží eRecept v elektronické podobě, může také dostat vytištěný papír, tzv. papírovou průvodku elektronického receptu. Nejedná se však o klasický papírový recept jako jsem byli dříve zvyklí.

„Průvodka obvykle obsahuje všechny údaje uvedené v elektronickém receptu, nesmí však obsahovat razítko a podpis lékaře. Obojí je nahrazeno identifikátorem a jeho vyjádřením v podobě QR kódu,“ vysvětluje Plířová.

My pacienti můžeme identifikátor eReceptu obdržet několika způsoby.

Prvním je vystavení papírové průvodky. Kromě povinných údajů (identifikátor) na ni lze doplnit i další údaje, které pacient potřebuje znát. Tím je např. název léčivého přípravku a dávkování. Pacient tak dostane veškeré informace tak, jak byl dříve zvyklý. To vítají zejména starší lidé.

Lékař nám může průvodku zaslat také na naši e-mailovou adresu. I v tomto případě je možné doplnit další údaje.

Třetí možností je předání eReceptu prostřednictvím aplikace v mobilním telefonu či v jiném elektronickém zařízení pacienta. V SMS, která nám přijde na mobilní telefon, bývá v průvodní zprávě (nad nebo pod RQ kódem) sdělena platnost receptu.

Výhody elektronické preskripce

V situaci, kdy si nestihneme předepsané léky vyzvednout a blíží se den platnosti eReceptu, můžeme kontaktovat lékaře a požádat ho o prodloužení doby platnosti. Po uplynutí platnosti eReceptu již nelze léky vydat.

V určitých případech je možné, aby pacient kontaktoval svého lékaře a požádal ho o vystavení a zaslání eReceptu bez nutnosti návštěvy ordinace. To bylo časté v covidové době.

Je to možné např. při předepisování stejného léku u chronicky nemocných pacientů. „Pozor, lékař může po pacientovi vyžadovat v rámci léčby osobní návštěvu, proto je vždy nutné respektovat rozhodnutí lékaře,“ uvádí Viktorie Plířová.

Radí, že pojištěnec si může v Lékovém záznamu pacienta zobrazit veškeré léčivé přípravky, které mu byly předepsány a vydány. „Do lékového záznamu se může přihlásit prostřednictvím bankovní identity nebo Portálu občana,“ dodává.

Povinnou elektronickou preskripci provozuje Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL). Veškeré potřebné informace a návody jsou uvedeny na webu www.epreskripce.cz.

Jak funguje eRecept?

Když lékař vystaví pacientovi eRecept, ten se automaticky uloží do tzv. Centrálního úložiště elektronických receptů (CÚER). „Každý eRecept má vygenerovaný unikátní dvanáctimístný identifikátor, kterým je alfanumerický (kombinace číslic a písmen) a čárový kód. Následně pacient v lékárně sdělí lékárníkovi identifikátor eReceptu na základě, kterého mu lékárník vydá předepsané léky,“ vysvětluje mluvčí pojišťovny.

Informace o výdeji léku se zároveň zapíše do CÚER. „Tím jsou předepisující lékař, vydávající lékárník a pacient informováni o konečném stavu předpisu,“ dodává Viktorie Plířová na závěr.

-lko-

Teleflex nabídnul unikátní pohled do výroby zdravotnických prostředků

Den otevřených dveří firmy Teleflex ve Žďáře nad Sázavou se opravdu vydařil. Pobočka firmy otevřela své dveře téměř 500 návštěvníkům a nabídla jim tak unikátní pohled do výroby zdravotnických prostředků.

Výrobu zdravotnických prostředků mohli návštěvníci poznat na komentovaných prohlídkách od samotných zaměstnanců firmy, kteří ji znají nejlépe ze svého každodenního pracovního života. Nahlédnout

bylo možné třeba do výroby stříkaček nebo mimotělních dýchacích obvodů. Mimo jiné návštěvníci také poznali, jak funguje tisk a jak se pracuje na lince pro výrobu operačních setů. Všichni se mohli ve výrobě nechat vyfotit a fotku si natisknout na hotový výrobek. Kromě autentického zážitku tak mohli odejít i se suvenýrem na památku.

Program v prostorách výroby nebyl jediným programem

a na návštěvníky toho čekalo mnohem více. Bylo to hned několik dalších stanovišť, kde mohli nasát firemní hodnoty a poznat tak kulturu firmy, které na lidech záleží. Připravené byly různé workshopy, dětský koutek, foto koutek, HR zóna s možností konzultace, ukázka 3D tisku, nahlédnutí do technického zázemí a spousta dalších zážitků.

V Teleflexu mysleli i na ty nejmenší. Malí průzkumní-

ci u vstupu dostali kartičku, na kterou během prohlídky firmy sbírali razítka. Vyzkoušet si tak mohli množství aktivit a za nasbíraná razítka pak dostali dárek na památku.

Po celou dobu akce se bylo možné občerstvit ve firemní kantýně a poznat tak i vynikající chuť Teleflexu. Bohatý catering zahrnoval obložené bagetky, sladké pečivo a další dobroty.

Těšíme se na další ročníky!

z06-tfxPRM

Teleflex

Začněte svou kariéru v Teleflexu ještě dnes!

- Projektový manažer
- Specialista oddělení labelingu
- Dokumentarista – grafik
- Inženýr kvality
- Vedoucí kontroly kvality

Experti na lékařskou techniku, kterým na lidech záleží

+420 566 510 410
kariera.zdar@teleflex.com
www.praceteleflex.cz

z06-tfxM

Služby

Angličtina a němčina

■ Skupinové a individuální kurzy anglického a německého jazyka všech pokročilostí. Příprava na maturitu a zkoušku FCE. Skupinové kurzy zahajujeme vždy v únoru a září v rozsahu 18 výukových bloků a před zahájením máte možnost účastnit se zdarma 1 náslechovou hodinu. Individuální výuku nabízíme v průběhu roku dle dohody včetně Business and Technical English.

Systémy jakostí s.r.o., Horní 30, Žďár n.S. (HOTEL FIT, 4.p.), tel: 727 882 103, 566620 261, www.systemy-jakosti.cz

Knihařství

■ Knihařství, Horní 135/2, ŽR. Vazby časopisů, diplomových prací a jiných tisků. Zhotovení kronik, alb. Opravy starých knih. Rámování a paspartování obrazů. Otevřeno po., út., čt., 9-14 hod., stř. 9-16,30 hod., tel. 566 622 164

Krejčovství

■ Krejčovství Dita Horká. Jamská 30, Žďár nad Sázavou. Návrhy a šití na míru, stříhová služba, úpravy a opravy oděvu. Tel: 608 645 449

■ KREJČOVSKÝ Ateliér, Nám. republiky 1488/1, Žďár nad Sázavou. Šití na míru, opravy a úpravy oděvů, stříhová služba. Tel. 605 184 028

Klimatizace

■ KLIMATIZACE-TEPELNÁ ČERPADLA-VZDUCHOTECHNIKA
Prodej, montáž, servis, pravidelné kontroly. www.svetklimatizaci.cz
Tel.: 728 385 371
Jihlavská 1148/16, Žďár nad Sázavou

Žaluzie

■ Bednář Svatopluk, prodej-montáž-servis stínících techniky, včetně venkov. rolet, text. rolet, sítí proti hmyzu a markýz.
Tel.: 608 111 995 www.zaluzie-bednar.cz

Malíři

■ MALBEST, Nádražní 37/2, Žďár nad Sázavou, tel: 603 225 457. Veškeré malířské a natěračské práce. www.malbest.estranky.cz

■ Chromý Pavel, Na Úvoze 16, Žďár nad Sázavou, tel: 604 327 730. Malby, nátěry. Malby včetně úklidu. Nátěry oken, střešních, dveří. Drobné zednické a obkladačské práce. e-mail: pavelpajos@seznam.cz

Prodej pevných paliv

UHLOPARK WOLF - rozvoz kvalitního bílinského uhlí OR2, OR1, KO a německých briket za nejnižší ceny v okolí Žďáru n. S. Skládání až do vzdálenosti 7 m a výšky 2 m. Přistavení kontejneru, prodej písků a kameniva, autodoprava.

Tel. 733 536 004,
e-mail: rudolfkrestan@seznam.cz,
www.krestan-uhli-sterky-pisky.cz

Renovace vany

■ NOVÁ VANA DO STARÉ, bez bourání, záruka 5 let
Tel: 608 700 515 www.renovacevany.eu

Zahradnictví

■ Zahradnictví u Chlubnů nabízí: okrasné a ovocné stromy a keře, růže, sadbu zeleniny, macešky, sedmikrásy a balkonové květiny. Vypracujeme projekty a realizace zahrad.
Otevřeno Po – So od 7,30 - 17:30,
tel. 607 285 194, 724 960 317,
www.uclubnu.cz

OZNAMOVATEL

OSTATNÍ

■ Sběratel odkoupí škrdlovické sklo ze 70. - 80. let. T: 604 347 541
■ Koupíme obrazy Josefa Jambora - za dobrou cenu. T: 604 347 541
■ Výkup STARÝCH peřin. Tel.: 721 469 234

SEZNÁMENÍ

■ Žena (47) hledá chlapa do života, tel. 608 203 485

Poděkování

Upřímné a srdečné poděkování sestřičkám z Oblastní charity Žďár nad Sázavou a sestřičkám a lékařům z Domácího hospicu Barborka, kteří nám pomáhali s péčí o našeho tatínka. Děkuje za vaši laskavost, empatii a příkladný profesionální přístup.
Rodina Bogaňova

VRTANÉ STUDNY

Tomáš Pecka

Tel.: 777 624 862, Jungmannova 595, 588 13 Polná
e-mail: studny.pecka@email.cz, www.vrtanestudnypecka.cz

NA PRAMENY SPODNÍ VODY

GARANTOVANÉ MNOŽSTVÍ min. 2000 l/24 h.

• kompletní legislativa
• vyhledání pramene • vyvrtání

• vypažení PVC-u (atest na pitnou vodu)

• čerpací zkouška • poradenský servis

NA POŽÁDÁNÍ DODÁME:

• kompletní rozvod vody až do domu

ODVEDENÍ DÍLA "od A až do Z"
ŽÁDNÉ PLATBY PŘEDEM

106-28D

SUDOKU Žďárských novin

lehčí

6						5		
	4						2	
				5		8		9
			9	8				
		2	6	1	4			3
		1						7
	7						3	
3		5	2					1
9						7		

Vaším cílem je doplnit tabulku sudoku o zbývající číslice 1 až 9 tak, aby se neopakovala žádná číslice ani ve sloupci, ani v řádce, ani v jednom z devíti čtverců o hraně tři čtverečky.

Řešení:

5	9	2	6	1	8	3	7	4
1	6	7	8	2	3	5	9	4
8	5	3	6	9	5	7	2	1
2	7	9	5	3	6	1	8	4
3	8	6	7	1	9	2	5	4
2	5	1	2	8	6	9	8	7
6	2	8	9	5	7	6	1	3
9	3	6	1	6	8	2	7	5
7	1	5	3	4	2	6	9	8

těžší

9		2	3		5			
8			2	9				
					3			
	2	6					7	5
5			7			1	8	
6			9			3		7
				1	2		5	9
	9							

Řešení:

7	1	9	2	5	8	6	3	4
6	5	8	3	1	9	7	2	4
2	3	6	7	4	1	5	9	8
8	9	1	9	2	2	6	7	5
5	2	7	6	8	1	9	3	4
9	6	3	5	7	2	4	8	1
1	9	5	7	6	2	3	4	8
2	5	6	1	2	8	5	9	7
9	7	2	5	9	3	2	1	6

Agrostroj Pelhřimov

Agrostroj.

Významný regionální zaměstnavatel.

Firma Agrostroj patří v pelhřimovském okrese k jednomu z nejvýznamnějších regionálních zaměstnavatelů. Podílí se tak bezesporu na nejnižší nezaměstnanosti v tomto okrese. Podle Úřadu práce byla totiž nezaměstnanost na Pelhřimovsku v letošním lednu 2%, v Česku 3,9%. Čím je tedy firma Agrostroj tak výjimečná? Svým zaměstnancům nabízí bydlení přímo v Pelhřimově, spolupracuje s technickými školami a díky vlastnímu školicímu centru dokáže zaměstnancům poskytnout odbornou vzdělání.

Aktuálně nabízíme

• Pracovnice / pracovník sekretariátu generálního ředitele
50.000 až 60.000 Kč

• Napište nám e-mail nebo volejte zdarma!

AGROSTROJ Pelhřimov, a.s.
U Nádraží 1967
393 01 Pelhřimov
Email: personalni@agrostroj.cz
Web: www.agrostroj.cz

800 700 627

agrostroj.cz

Buena Vista
RESTAURANT

VÁŽENÍ ZÁKAZNÍCI,
naše velkokapacitní letní zahrádka
s dětským hřištěm je již otevřena

těšíme se na Vás - team Buena Vista

sledujte web a facebook

www.buena-vista.cz

NÁBOROVÝ PŘÍSPĚVEK
50.000,-

PRACUJTE PRO JEDNU Z NEJDŮVĚRYHODNĚJŠÍCH FIREM V ČR

PŘIJME IHNEK DO PRACOVNÍHO POMĚRU

- **ZÁMEČNÍK**
- **ELEKTRIKÁŘ**

Pro další informace nás kontaktujte na

www.mokov.com/kariera nebo 567 120 130-133 (8-15 hod.)

„...Slibuji věrnost Československé socialistické republice...“

Na Svobodu nám nesahejte! To byl náš nejlepší prezident! Tak v očekávání pátého dílu našeho seriálu Prezidenti reagují zejména starší čtenáři.

■ Lenka Kopčáková

Dnes představujeme našeho krajana Ludvíka Svobodu. V pořadí sedmý prezident Československa setrval v úřadu 7 let a 59 dní.

Bylo „pražské jaro“ roku 1968 a v lidech rostla naděje v demokratický rozvoj naší země. Po březnové abdikaci prezidenta Antonína Novotného byl novou hlavou státu zvolen tehdy 72letý Ludvík Svoboda. Byl volen tajně a neaklamací, jako tomu bývalo u jeho tří komunistických předchůdců.

Noblesní bělovlasý muž s rovnými zády i ctí vojáka prošel v životě mnoha tragickými situacemi bojišť obou světových válek. Dodnes patří k velkým postavám našich dějin.

Přípravy okupace Československa v srpnu 1968 se odehrávaly za jeho zády a prezident byl šokován ozbrojeným zásahem. Třikrát z rádia vyzýval Čechoslováky ke klidu. V životě už viděl mnoho prolité krve a s vědomím půlmilionové okupační armády v Československu se obával masakru. Odvážně se pak vydal do Moskvy pro naši unesenou vládu.

Mnoho faktů včetně dobových videí z éry Ludvíka Svobody najdeme např. na webech Společnosti Ludvíka Svobody, www.ludviksvoboda.cz či na stránkách Základní školy L. Svobody v Rudíkově ap. My čerpáme i z knihy Vladimíra Lišky Prezidenti.

Seriál o našich prezidentech, V. díl Ludvík Svoboda

Rodák z Vysočiny

Ludvík Svoboda se narodil do selského rodu 25. 11. 1895 v Hroznatíně na Třebíčsku. Na Zemské hospodářské škole ve Velkém Meziříčí vystudoval agronomii a praxi vykonával v rakouském vinařství.

V roce 1915 byl odveden do rakousko-uherské armády, dostal se na ruskou frontu. V září 1916 přešel do zajetí a přihlásil se do čs. legií. Zúčastnil se bojů u Zborova, Bachmače a o sibiřskou magistrálu proti bolševické Rudé armádě.

V roce 1919 absolvoval kurz důstojnické školy a do vlasti se vrátil lodním transportem přes Japonsko a USA. Vstoupil do nově se tvořící čs. armády v Kroměříži. Zde se oženil s Irenou Stratilovou. Měli syna Miroslava (*1924) a dceru Zoe (*1925).

Osm let sloužil v Užhorodě na Podkarpatské Rusi. Složil státní zkoušku z maďarštiny a vyučoval jazyk na Vojenské akademii v Hranicích, pak již jako podplukovník sloužil v Kroměříži.

Se Svobodou za svobodu

Po okupaci ČSR Ludvík Svoboda

PREZIDENT Ludvík Svoboda na žďárském náměstí.

Foto: archiv Regionálního muzea

organizoval v rámci Obrany národa vojenský odboj na východní Moravě a v Polsku. Po napadení Polska v září 1939 převedl své vojáky na území Rudé armády. V Buzuluku od konce roku 1941 organizoval vytvoření samostatného čs. polního praporu. Z něho vznikl 1. československý armádní sbor, ve kterém sloužilo až 60 tisíc mužů a žen. Po 500 letech se po vzoru husitů objevily v našem vojsku ženy. Armáda první republiky s nimi nepočítala, ale válka změnila situaci.

Hlásily se zejména rasově a politicky ohrožené emigrantky. Starší sloužily v kuchyni, dílnách a skladech, mladší ženy prošly tvrdým bojovým výcvikem a kurzy pro odstřelovače, spojaře i zdravotními kurzy. Svoboda se snažil ženy chránit, ale samy se hlásily do první linie.

Jak později zavzpomínala diplomovaná sestra mj. Danuta Drnková, na bojišti našla svoji lásku. A po válce šel generál Svoboda jejich prvorozenému za kmotra.

Pod Svobodovým velením bojovali čs. vojáci u Sokolova (březen 1943), při osvobození Kyjeva (listopad 1943). Od 11. 9. 1944 Ludvík Svoboda vedl čs. vojáky v bojích karpatsko-dukelské operace na pomoc Slovenskému národnímu povstání a při osvobozování území Slovenska. Jeho lidé věřili, že jdou se Svobodou za svobodu a 1. čs. armádní sbor osvobozoval Ostravu, východní Moravu a skupina tanků byla vyslána na pomoc povstalecké Praze.

Hrdinství rodiny

Manželka Irena zatím doma organizovala odchod čs. důstojníků do exilu, ukrývala naše parašutisty i vysíláčku. Do odboje se zapojily obě jejich děti a další příbuzní.

Teprve 17letého Miroslava zatklo

gestapo a v roce 1942 zahynul v Mauthausenu. To se však Svoboda dozvěděl až později. Nacisté věznili 15 členů širší rodiny, zavraždili matku a bratry manželky.

Ireně Svobodové s dcerou se podařilo uniknout a až do konce války se skrývaly. Azyl jim poskytla např. i rodina faráře ze Zámku Žďáru P. Josefa Krchňavěho (+ 2012).

Ministr národní obrany

Do ČSR se arm. gen. Svoboda vrátil coby nepolitický ministr národní obrany a národ jej přijal jako hrdinu od Sokolova, Dukly a dalších bitev. Nyní bolestně prožíval smrt syna.

Coby ministr NO v roce 1945 vítal naše letce po přeletu z Anglie a loučil se s americkými vojáky v Plzni, na Václavsku děkoval vojákům Rudé armády.

Byl názoru, že národní lidová armáda má respektovat legionářské tradice a v únoru 1948 Svoboda nechtěl, aby armáda zasahovala do politického vývoje.

Ale již brzy čekala armádu radikální kádrová „očista“. V únoru 1949 byly propuštěny skoro tři tisíce důstojníků. Někteří historici Svobodovi vyčítají, že se nezastal ani svých spolubojovníků. Podle jiných zdrojů Svoboda již v roce 1947 zastavil neoprávněné penzionování některých generálů a důstojníků.

Nakonec se nedůvěra KSČ obrátila i proti němu a byl obviněn z politické nespolehlivosti. Nepomohl mu ani vstup do KSČ.

V roce 1950 se nechal Kreml slyšet, že Ludvíku Svobodovi již nedůvěřuje, a pokud bude nadále ministrem obrany, přísně tajné informace se již vedení čs. armády nedozví. Stalinovi mj. neshlo, že Svoboda se snažil odvrátit rozsudek smrti nad generálem Heliodorem Píkou. V SSSR spolu formovali čs. jednotky na východní frontě. Válečný hrdi-

na byl obviněn ze špionáže a zrady. Byl oběšen.

Gottwald na jaře 1950 Ludvíka Svobodu velmi nerad odvolal a uklidil na méně viditelnou funkci. Stalinovi to ale nestačilo. A tak StB zatkla Ludvíka Svobodu na základě materiálu, který proti němu připravil agent NKVD Bedřich Reicin.

V cele mu nechal břitvu

V ruzyňské věznici armádního generála navštívil ministr Státní bezpečnosti Karol Bacilek a v cele mu zanechal břitvu. V krátkém rozhovoru sdělil Svobodovi, že má být obžalován z velezrady. Spácháním sebevraždy by se vyhnul útrapám výslechu a odešel by ze světa se ctí vojáka.

On se však proti nařčení z velezrady rozhodl bránit a prezidentu Gottwaldovi napsal dopis. Ten s prezidentem pohnul a vydal příkaz ke Svobodově propuštění. Nakonec bylo vyšetřování zastaveno, ale Ludvík Svoboda musel odejít do výslužby.

A tak se s rodinou vrátil do rodného Hroznatína, kde pomáhal budovat JZD, projektoval a stavěl cesty a rybníky. Po smrti Stalina měl od špehů pokoj.

Zvrat nastal, když v roce 1954 přijel na návštěvu Československa nový sovětský vůdce. Byl jím Nikita Sergejevič Chruščov, Svobodův válečný spolubojovník. Divil se, že hrdina, ověčený v SSSR mnoha vyznamenáními, je zahrabaný někde na venkově. A tak se staří přátelé setkali.

Ludvík Svoboda byl rázem jmenován náčelníkem Vojenské akademie K. Gottwalda v roce 1955 jej A. Zápotocký vyznamenal za jeho válečné zásluhy Řádem republiky. Svoboda byl poslancem Národního shromáždění, také za Žďársko.

(Pokračování na str. 23)

„...Slibuji věrnost Československé...

(Dokončení ze str. 22)

Prezidentem republiky

Po abdikaci Antonína Novotného v roce 1968 se hledal kandidát vyhovující Kremlu. Volba padla na Ludvíka Svobodu. Dalšími kandidáty byli reformní komunisté Josef Smrkovský, Ladislav Novoměstský a Čestmír Císař oblíbený mládeží.

Při tajné volbě získal Ludvík Svoboda 282 z celkových 288 hlasů poslanců Národního shromáždění.

Nový prezident se hlásil k podpoře reformního programu KSČ. V jeho nové vládě převládali stoupenci reformu. Lidé věřili v lepší časy a budování socialismu s lidskou tvář. Irena Svobodová se věnovala charitě. Právě ona stála u zrodu dětských vesniček SOS.

Okupace Československa

Jen pár měsíců od zvolení Ludvíka Svobody prezidentem nastal onen 21. srpen 1968 s invazí pěti armád Varšavské smlouvy. ČSSR obsadila půlmilionová armáda plně vyzbrojená těžkou technikou. Prezidentovi nezbývalo než vydat rozkaz, aby se postupujícím vojskům Varšavské smlouvy nekládl odpor. Jistě tak zabránil krveprolití.

Kreml dlouhodobě usiloval o svoji vojenskou přítomnost na našem území, čemuž bránil již prezident Antonín Novotný a také Gottwald nepřijal Stalinovu nabídku vojenské pomoci.

Studená válka mezi Západem a Východem vrcholila a záminkou vstupu byl nyní obrodný proces Dubčekova vedení KSČ se zaváděním demokratických reforem.

V ranních hodinách 21. 8. 1968 došlo k únosu šesti našich politických a ústavních činitelů do SSSR. Prezident Svoboda podle Ústavy převzal dočasně zodpovědnost a naléhavě hledal řešení. Odolával nátlaku a odmítal jmenovat tzv. dělnicko-rolnickou vládu vnucovanou sovětským vedením. Odvážně si vyžádal přímé jednání s předsedou Nejvyššího sovětu Leonidem Iljičem Brežněvem.

Ještě na schůdkách letadla Ludvíka Svobodu zastavili, že má telefonát z parlamentu. Vzal si jej ve svém automobilu. Vyslechl varování, ať do Moskvy neodlétá. Prezident ale odpověděl, že před sebou jiné konstruktivní řešení nemá.

Prvním jeho cílem bylo navrátit politiky do svých funkcí a při jednání s Brežněvem se mu to podařilo. Dubček, Černík, Smrkovský, Kriegel, Špaček a Šimon nebyli odsouzeni, jak jim bylo oznámeno při jejich násilném odvezení z ČSSR. Naopak, plnoprávně se účastnili jednání. Tedy až na Františka Kriegla, kterého Sověti drželi v izolaci.

Prezident přímo v Moskvě obnovil vedení strany a státu. Sovětské představitelé museli jednat s původní vládou a ne s vládou „dělnicko-rolnickou“, jak si představovali.

Oprava

V minulém díle seriálu Prezidenti jsme pod poštovní známku Antonína Novotného uvedli chybný rok. Správně je rok vydání 1957. Děkuje mi čtenáři za upozornění. -red-

U STŘÍBRNÉ studánky prezident přímo na pařezu podepsal listinu o založení CHKO Žďárské vrchy. **Zdroj: net**

Moskevský protokol

V Kremlu probíhala velmi komplikovaná jednání, tlak na naše představitele byl enormní, nakonec moskevský diktát podepsali všichni „kremelští zajatci“, až na Františka Kriegla.

Sověti doporučovali našim, ať tam Kriegla nechají, že se o něho postarají. Svoboda ale bez Kriegla odmítal odjet. Když se politik k čs. delegaci nepřipojil ani na letišti, Svoboda se obrátil na Brežněva. Ale ten, že Kriegel už čeká v letadle. Svoboda tam pro jistotu poslal tajemníka, který to potvrdil.

Po přiletu do Prahy dne 26. 8. byli všichni psychicky vyčerpaní členové delegace ubytováni na Hradě. Prezident Svoboda vzápětí o výsledcích cesty informoval novináře.

V moskevském diktátu se naši zavázali věrností ujednání socialistických zemí k podpoře, upevnění a obraně výdobytků socialismu, nesmiřitelnému boji s kontrarevolučními silami. Moskevský protokol tak korunoval okupaci Československa (sovětská vojska pak u nás zůstala až do června 1991). Následná normalizace vrátila sovětský model státního zřízení.

František Kriegel byl postupně vyloučen z ÚV KSČ a o rok později i z KSČ. Patřil pak mezi první signatáře Charty 77.

A mezinárodní pozadí? Již 18. 8. 1968 generální tajemník ÚV KSSS informoval prezidenta USA o zamýšleném vstupu vojsk zemí Varšavské smlouvy do ČSSR a získal „tichý souhlas“ západních států s touto akcí. Záleželo jim na klad-

ném výsledku jednání se SSSR o snížení strategických zbraní.

Marné Svobodovy snahy

Prezidentova kancelář sice rozjela koncepci vývoje v duchu pozitivních reforem, ale dříve zapálení stoupenci odpadávali. Odpůrce vstupu vojsk čekaly postihy.

Prezident podpořil projekty ve prospěch naší ekonomiky, např. dlouho odkládané stavbě metra a bytové výstavbě. Podpořil i rozvoj zemědělství. Věřil, že federativní uspořádání republiky napomůže česko-slovenským vztahům. Dne 27. 10. 1968 byl přijat zákon o federativním uspořádání Československa.

Koncem roku 1968 navštívil ČSSR americký kongresman Charles Vanik vyjádřil obavy z neurovaných vztahů mezi ČSSR a SSSR.

Svoboda se snažil svými cestami např. do Finska, Iránu, Japonska či Mongolska o obnovování zahraničních styků na nejvyšší úrovni. Situace ve společnosti ale jitrila. V lednu 1969 se na protest proti okupaci upálil student Jan Palach a brzy

vzplály i další lidské pochodně (Jan Zajíč v Šumperku a Evžen Plocek v Jihlavě...).

Z funkce 1. tajemníka byl 17. 4. 1969 odvolán A. Dubček a na jeho místo zvolen Gustáv Husák. Prezident změnu podpořil. Doufal, že Husák má ještě v živé paměti 50. léta, kdy byl sám politickým vězněm.

Ale mýlil se. Husák začal energicky uplatňovat ústavně zakotvenou vedoucí úlohu strany ve všech směrech a na jeho pokyn byl dokonce v roce 1970 rozpuštěn prezidentský poradní sbor předních odborníků. Začaly stranické a pracovní prověrky, kdy komisím nestačilo potrestat reformní elitu, dokázaly vyloučit nebo vyškrtnout ze strany přes 400 tisíc nevyhovujících komunistů.

Ideologové začali střežit „čistotu“ zveřejňovaných názorů a tak neobstály ani paměti samotného prezidenta. Oba díly Cestami života dostaly zákaz vydání.

Při prezidentských volbách dne 22. 3. 1973 byl Ludvík Svoboda opět tajnou volbou ve Federálním shromáždění zvolen prezidentem. To již měl za sebou první mrtvici a jeho zdravotní stav se horšil. V dubnu 1974 byl postižen plicní embolií. Po návratu z nemocnice chtěl podat demisi, kterou však G. Husák odmítl. Společnost by prý změnu prezidenta přijala s nedůvěrou. Nakonec byl Ludvík Svoboda v roce 1975 odvolán změnou ústavy. Jeho nástupcem se stal Gustáv Husák. Bývalý prezident zbytek života strávil se ženou Irenou v Praze Břevnově a zemřel 20. 9. 1979 ve věku 84 let.

Svobodův vojenský pohřeb, při kterém byla rakev vezena na dělové lafetě z Pražského hradu na konec Letenské pláně, byl pro národ spontánním vyjádřením sympatií k zesnulému prezidentovi. Manželka jej přežila jen o deset měsíců.

Prezident u Stříbrné studánky

Jedna osobní vzpomínka. Byla sobota 27. června 1970 a vyzdobené žďárské náměstí vítalo prezidenta Ludvíka Svobodu. Cílem jeho cesty bylo založit Chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy.

Na bělovlasého pana prezidenta si moc dobře pamatují, v ten den mi bylo právě sedm.

Vybraný záček odevzdal prezidentovi kytičku, my ostatní vyjukání prvňáčci jsme se mačkali pod tribunu.

Ludvík Svoboda se ve Žďáru vyznal k lásce a věrnosti ke svému rodnému, byť chudému kraji. „...Ne nadarmo se říká, že Vysočina je začátek kamení a konec chleba... Znáš tento kraj důvěrně již od dětství a mám jej rád,“ řekl mj. Hovořil o potřebě ochrany zdejší přírody.

Na Žákově hoře u pramene Stříbrné studánky prezident Ludvík Svoboda vyhlásil Chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy. Zakládací listinu podepsal přímo na pařezu.

Žďárské noviny

Vydává: Parola spol. s r.o., IČ 18199283, Fritzo 1552/34, 586 01 Jihlava, www.jihlavske-listy.cz/nzr - Vychází 1x měsíčně v nákladu 10.400 ks, zdarma do každé domácnosti, č. 6 vyšlo 2. 6. 2023. Vychází od roku 1994.

Redaktor: Lenka Kopčáková, mob.: 736 193 687, e-mail: nzr.redakce@centrum.cz - **Inzerce:** mob.: 732 235 415, e-mail: nzr.reklama@centrum.cz - **Tisk:** Czech Print Center a.s. - Registrace: MK ČR E, číslo indexu 11277 - **Distribuce:** RENVY Trade s.r.o., Grusova 413. Pardubice. **Reklama:** tel.: 567 578 027.

© Parola spol. s r.o. Jakékoliv užití a šíření částí nebo celku obsahu Žďárských novin bez písemného svolení vydavatele je zakázáno.

HYDAC INTERNATIONAL**KONSTRUKTÉR - PROJEKTANT
KONSTRUKCE ŽDÁR NAD SÁZAVOU****FIRMA HYDAC HLEDÁ KOLEGY NA POZICI KONSTRUKTÉR
DO KONSTRUKČNÍ KANCELÁŘE VE ŽDÁŘE NAD SÁZAVOU**POZICE JE VHODNÁ I PRO ABSOLVENTY SŠ, VOŠ A VŠ STROJ. SMĚRU
PRAXE JE VÝHODOU, ALE UCHAZEČ SE BUDE PROFILOVAT
V TÝMU ZKUŠENÝCH KOLEGŮ - PERSPEKTIVNÍ ZAMĚSTNÁNÍ

VAŠE KVALIFIKACE :

- SŠ, VOŠ A VŠ STROJÍRENSKÉHO SMĚRU
- ZNALOST PRÁCE V 3D CAD SYSTÉMU
- ZNALOST MS OFFICE SAMOZŘEJMOSTÍ
- ZNALOST TVORBY VÝKRESŮ, TECHNICKÝ ROZHLED
- AKTIVNÍ PŘÍSTUP, SAMOSTATNOST A SPOLEHLIVOST
- ZNALOST AJ NEBO NJ VÝHODOU

NABÍZÍME:

- PERSPEKTIVNÍ PRÁCI V PROSPERUJÍCÍ SVĚTOVÉ FIRMĚ
- PŘÁTELSKÝ KOLEKTIV
- ODPOVÍDAJÍCÍ PLATOVÉ OHODNOCENÍ
- FLEXIBILNÍ PRACOVNÍ DOBA
- PROFESNÍ RŮST
- ZAMĚSTNANECKÉ BENEFITY

KONTAKTUJTE NÁS
hydac.zdar@hydac.cz
 +420 381 201 793

ŽDÁŘ NAD SÁZAVOU, NÁMĚSTÍ REPUBLIKY 1488/1

www.hydac.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA POLNÁ
 Poděbradova 79, 588 13 Polná
 přijme od 25. 8. 2023

**ŠKOLNÍHO PSYCHOLOGA
- MOŽNO I NA ČÁSTEČNÝ ÚVAZEK**

- zajímavé finanční ohodnocení
- možnost podílet se na rozvoji školního poradenského pracoviště
- celý nebo částečný úvazek
- více info na stránkách školy

www.zs-polna.cz

Zájemci o uvedenou pracovní pozici se mohou ohlásit na e-mailovou adresu
zakladni.skola@polna.cz nebo telefonicky na číslo 724 882 817.

Kamenictví Jaroslav Cafourek

- opravy a přebroušování pomníků na místě
- sekání a opravy nápisů
- výroba nových pomníků
- kompletní kamenické práce
- kresby do kamene

Tel. 738 888 769, 603 293 136 **www.kamenictvicafourek.cz**

2JCPPOWERING
A BETTER WORLD

Můžete neustále řešit byrokracii,
 nebo tvořit skutečnou budoucnost.

Získej skutečnou práci

Přidejte se k nám na kontrolu kvality výroby.
 Hledáme také svářečí inženýry, technology
 a inženýry kvality.

**TOP 10
 INOVÁTOŘI
 ROKU 2023**

podle Hospodářských novin

skutecnabudoucnost.cz

Ve 2JCP vymýšlíme a vyrábíme pokročilé strojírenské celky
 zejména pro moderní, čistou energetiku po celém světě.
 My máme budoucnost zajištěnou. A vy?

2JCP, Průmyslová 162, Třebíč
 tel: 601 111 077
 email: pracetrebic@2jcp.group